

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Évi ártó 24 korona
Évi hóra 2 korona

VIDEKEN:

Évi ártó 28 korona
Évi hóra 2 k. 40 f.

HIRDETÉS:

4-naposan postán sor egyeztet 20 fill.
minden következőnél 15 fill.

Nyitási ára 4 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, január 4.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: A vízvezeték a belügyminiszterig.
Japán — Amerika ellen.
Új nagyközségek a megyében.
Vizsgálat Biharvármegye ellen.
A zuglói Napoleon.
Az utazóláda titkai.
A kártyakirály.
A letartóztatott ál-orvos.
Harc a koporsó mellett.
A Vig özveg toalettel.
Akik miatt Wölfling vállk.
A meztelen táncosnő.
Vádlirat Strassnoff ellen.
Tárca: Holubkáné. Írta: Zoltán Vilmosné.
Csarnok: Peppa. Írta: P. Kasper Gizi.

A vízvezeték a belügyminiszterig.

Arad, január 3

A francia gyarmatügyi miniszter — ha ugyan a *Különféle* rovatában igazat is szoktak írni — nemrég inkognitóban, vászonkereskedőnek öltözve járta be a vezetésére bizott miniszterium hivatalait, hogy az osztályvezetők nagyobb-apróbb bűneiről közvetlen tudomást szerezzen. A harul-al-rasidoskodás ez a módja, ha igazán megesett, csak Franciaországban lehetséges, ahol a resszort-miniszterek oly sűrűn váltakoznak, hogy az osztályvezetőknek nem áll módjukban mindenkinek arcát megjegyezni. Nálunk azonban már a miniszter-jelöltek is oly korán és oly gyakran járnak ki politikai tekintélyük révén különféle ügyeket a minisz-

teriumokban, hogy a mikor minisztereké lesznek, nincs az az álruha, amely inkognitóban tarthatná őket.

De ha Andrássy Gyula gróf belügyminiszter egy nap véletlenül korán találta kelní s ebben a szokatlan időben, egy vidéki város polgármesterének öltözve, kilincselné a miniszterium hivatalait: sok dolgot találna, amelyet sehogy se lehetne az új rendszer dicsőségének bokrétaiba tűzni. Nem akarunk se vádaskodni, se gyanúsítani. Csak azt a szomorú tapasztalatot jegyezzük föl, amelynek évek hosszú sora óta a részesei vagyunk. Azt, hogy a belügyminiszterium nem a városok miniszteriuma, hanem inkább azoké a vállalatoké, amelyeknek a városok teritene asztalt. Eveken át a miniszteriumok — vagy legyünk igazságosabbak: a *miniszteriumokon* — tört meg egy sor terv, amelylyel a város egy- és más irányban fejleszteni, vagy a vállalatoktól szabadabbá akarta tenni magát. A naiv város, komolyan véve az autonómiát, határozatokat hozott, a vállalatok pedig, amelyek jobban értették a miniszteriumokkal való összeköttetések szerzésének és kibaszolásának módját, a határozatoknak sikerült gáncsokat vetettek. Szinte mulattató játék volt: amit itt lenn, hatvanezer ember nevében és érdekében nagy nekifoháskodással eldöntöttek, azt valamelyek politikai összeköttetésekkel bíró vállalatnak puhán berendezett igazgatói irodájában, néhány száz részvényes érdekében, néhány szóval, vagy talán

csak telefon-üzenettel visszavonhatatlanul megmástitották.

Mindezek igen öreg, Aradon a Sarkad fuvaros-kocsisai előtt is tudott dolgok. Miután Andrássy Gyula sokkal jobban irtózik az utánzásoktól, semhogy a francia gyarmatügyi miniszter példáját követni akarná: ennek ötletéből ezeket az avult tapasztalatokat nem hoztuk volna föl. Hanem egy más dolog veti ezeket az emlékezet felszínére.

Az aradi vízvezeték megváltása ügyében a szakértő-bizottság elnökét, miután a szakértők nem tudtak megegyezni, a belügyminiszter nevezi ki. Az elnök személyére nézve, úgy halljuk, a város és a vízvezeték szakértői között annyiban van eltérés, hogy a város az eldöntendő kérdést számviteli, könyvvézetési és egyszerű üzleti kérdésnek tekinti, míg a vízvezeték műszaki problémát akar belőle csinálni. Ez álláspontok szerint akarja mindenik a maga elnök-jelöltjét kineveztetni. S miután az elnök személyének és főfogásának a megváltás elbírálás alá eső kérdéseiben tagadhatatlan sulya van: itt kezdődik a belügyminiszteriumnak szerepe Arad életbevágó ügyében, a vízvezeték megváltása körül.

Hogy mit tekintenek a vízvezeték részéről műszaki dolognak a megváltás ügyében, azt csak a csür-csavarás szent szelleme mondhatná meg, a melynek oly kiváló része van a város és a vele szerződéssel élő vállalatok viszonyában. Erte-
nők, ha a vízvezeték berendezéseit, gé-

Holubkáné.

Írta: Zoltán Vilmosné.

(A közönség lelkes, zajos tapsára felel.)
— Hiába minden. Igazán nincs jó kedvem és nem tud felderíteni semmi. Haragba vagyok az egész világgal. (Komikus kétségbeeséssel.) „Atok read vizsály hona!” (Természetes hangon.) Ez hangulatelljes és találó. Találó az én hangulatomhoz. (Bocsánatkérőleg a közönség felé.) Pardon. (A középre megy, bóköl és bemutatja magát.)

Kis és nagyujfalusi, Ujjfalussy Falussy Eduárdné a nevem. Oh Eduárd! (Szaval.) Minden bánatnak van oltogató könnye, csak az enyémnek nincsen! (Természetes hangon.) Osszevesztem az urammal. Gyűlölöm a férfiakat, mert gonoszok mind, kivétel nélkül!

A Holubka Attiláné volt ma nálam nagy viziten. Nagy vizit alatt értem: mikor az illető amennyire lehet, szorosabbra fűzi magát, mint egybkor. Ebből magyarázható, a tudatlanul egyenes tartás, melankólikus tekintet s a lehetőségig korlátolt beszédmateria. (Moso-lyogva) Nehezen ballag a szó ilyenkor.

Talpig selyembe öltözve, megrakva összes ékszereivel, hétfelé hajtott tollas-virágos kalap, jó feszes keztyű, így jött Holubkáné, így megyünk mindannyian. Én nem vagyok megszóló természetű, hanem a mások, az csak nekem is sok!

Olyan selyem: de olyan finom, drága, néhez fekete selyemruha volt rajta, hogy lehetett vagy 8 forint a métere. Tizenhat korona! Ám szóljanak hozzá — a Holubkánénak!

Es a lánc — no tudják az a lánc testvérek között is megér pár száz koronát. A Holubkánénak — hm.

Kalapjáról tán jobb nem is beszélni, mert elfogja az embert az indulat. Pedig én ennyit (mutatja a kisujját) sem vagyok irigy természetű! S ha jön — fogadnunk kell szívesen, nyájasan, mert a háziasszony-kötelesség így rendeli. A Holubkánénak!

(Mintegy az érkező vendéget üdvözölve) Ah van szerencsém. Ritka kedves meglepetés. Milyen jól néz ki édesem! Nagyszerű a kalapja. De az a ruha. (Haragosan félre.) Meg kell dicsérnem, különben kiszól a világból. Mert a szája, a nyelve, a beszéde!

(Nyájasan.) — Kérem, foglaljon helyet. Ne oda, ide közel hozzám, hadd bámulhassam jobban. Igazán pompás színben van asszonyom. Milyen aranyos kis disznó. Drága lehetett, ugy-e? Gyémánt mindakét szemé. Nagyon kedves. Mennyi zsuzsujja van asszonyom.

Akkor azután kezdi a beszédet ő. S az egész idő alatt egyebet sem nyög dicsél, mint: ennek a cipője, annak a ruhája, háza, szobája, vacsorája, ebédje, reggelije, kalapja, még a Hiresmancsicsné fátyolát is leszólt. Jaj de rossz nyelve van! Mi közöm nekem mindeh-

hez? Szerintem egy elegáns, gondos, uri háziasszonynak soha sincsen ideje, vagy kedve arra, hogy pletykázzék. Szerintem. Hanem a Holubkáné?

(Annak beszédmodorát utánozva.) — Lelkem galambom, mondja mit szól hozzá: a Mácsi még most sem ment férjhez. Nem kéri senki. Ujha, hm-hm...

— Hm?

(Köhögve.) Hm hm-hm.

— Értettek önök ebből valamit? Igen?

Igen! Én nem. Hanem mire a harmadik vizit-hez ér, biztosan úgy fogja előadni, mintha én mesélném, hogy Mácsi azért maradt pártában, mert lusta, dologkerülő, ügyetlen (mintegy meglefedkezve magáról mosolyogva szól) — Hallják, igazán ügyetlen ám. Még egy harisnya-sarkot sem bír megkötni. És buta! Erről egész könyvet lehetne mesélni. Aztán az egész emlékkönyvét Zvikencák Géza írta be, és tudják, ki lett Zvikencák? A Pirinkó Gizi. (Egész komolyan.) No, én ilyesmiket még álomban sem beszélek...

Mácsi után következik a Gomba Flórián felesége. Ma reggel láttam őt, amint egy cillinderes ur kísérté. (Holubkánét utánozva.) Már pedig lelke, ha valakit egy cillinderes ur kísér, hozzá még bajusztalan is, az már csak maga a gonosz lélek lehet.

(Tünődve.) De ki is lehetett az a cillinderes? Ahá, tudom már. a... de hiszen az csak

peit, hálózatát, szabadalmát, vagy hasonló javakat kellene értékelteni. De a szakértők már megegyeztek abban, hogy a megváltás alapjául a jövedelmezőséget veszik. Ezen túl a megváltási összeg megállapítása a kétszeresítő dolga. A vízvezetési szerződés szerint a megváltási ár: az utolsó hét év jövedelméből levonandó a két legkedvezőtlenebb és a megmaradt öt év tiszta jövedelmének átlagát öt százalékkal kell tőkésíteni, vagyis huszszorososan venni. Ezt a negyedik gimnazium bármelyik középszerű matematikusa ki tudja számítani. Szinte fölösleges is lenne nemcsak a belügyminiszter elnök-kinevezése, de az egész szakértői bizottság, ha a vízvezeték nem keresne kétségbeesetten olyan arkimedeszi pontokat a szerződésben, a melyekkel a város kétségtelen igazát ki akarja forgatni a sarkaiból, — vagy legalább a vízművek jövedelmét még egy-két évre magának megmenteni.

A belügyminiszternek ebben a dologban pártatlanul kell döntenie, de ép, mint belügyminiszter, nem kerülheti el a város igazát, s nem adhat módot arra, hogy ezt a dolgot a tiszta, becsületes gyors számvetés helyett, a műszaki kérdések ürve alatt minél továbbra kihuzzák. A vízvezetéknek világosan kilátszik ez a szándéka: a belügyminiszter, a városok minisztere csak ahhoz adhat segítséget, hogy a város minél előbb vissza-zerezhesse a maga jogát, amelyet csak könnyelműségből adott ráfizető árendába. Így kell ennek lennie, különben azt kell hinnünk, hogy a régi rendszernek ezt az egy bűnét meghagyták a belügyminiszteriumban.

S kedves vállalatunk ne vegyék rossz néven, hogy, amint e témánál egy pár-szor tettük, újra visszatérünk Luegerre: leszámoljuk róla az utcgyerek zsánerű magyarfalót és a mulattatóan antiszemitát, s csak az ideális községi polgármestert tekintjük benne. Ez a Lueger vasárnap, egy legujabb községi vállalat szervező ülésén körülbelül ezeket mondta: „A villamos vasút megváltásával függetlenné tettük a város közlekedését; a gáz-gyárak megszerzésével világításunkat, a víz-

vezetékkel a város viz-llatását; egészen függetlenek a magunkéi lettünk...“ Büszke remények dagadó vitorájával induló Varjassy Lajos, aki néhány nap múlva polgármestere lesz a városnak: vajjon elmondhatja-e valamikor ön is ezt a szép, felmeelő mondatot?

Japán — Amerika ellen.

Háborus jóslatok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 3.

Hirdetgetik, jóslatják, hogy diadalmas Japán nemsokára újra háboruba keveredik, még pedig azzal az állammal, amely a spanyol-amerikai háború óta a többi militarisztikus államok sorába lépett: az északamerikai Egyesült-Államokkal.

Azt mondják az idők e prófétái, hogy a háború kitörhet egy esztendőn belül, de *semmi esetre sem fog késni egy esztendőnél tovább*. A felkelő nap országának népe csakugyan nem tartozik ahhoz a fajhoz, amely packázni enged magával. Pedig az Unió valóban packázik Japánnal. Ott mindenféle atrocitásokat követnek el a japánokkal. Nem akarják megengedni, hogy Kalifornia partjain tömegesen kikössenek; hogy a japán gyermekek ne részesüljenek azokban a jogokban, amelyekben az Egyesült-Államokhoz tartozó gyermekek részesülnek, hogy a japánok külön vasúti kocsi-t használjanak, ha az Unióban utaznak. Szóval, mindenképpen ki akarják nézni a japánokat az Egyesült-Államokból.

Oroszországban lábujjhegyre ágaskodnak, ezeket a háborus jóslatokat lesván. Hát ha az Unió megtorolja a gyalázatot, amely az orosz fegyvereken esett és hát ha az orosz nép, amely most forradalmi kavargásban van, addig megnyugszik, amíg az uniobeliek és a japánok verekednek, vagy amíg netalán tán a japánokat meg is verik?

Azonban ez mégis némiképp nehézségekbe ütközhetik. Igaz, hogy Amerikának fényes és nagy civilizációja van. Szárazföldi és tengeri hadereje is csodálatos módon és roppant gyorsasággal megnövekedett s a kombattans államok közé sorozható.

De a japánok sem pipotyák. Az ő civilizációjuk innen-onnan csak nyolevan esztendő. Nyolevan esztendő előtt parlamentáris élet sem volt még Japánországban. Iskolái a legprimitívebb állapotban leledzettek. Csupa homály, csupa sötétség uralkodott mindenhol, mindenfelé, a birodalom minden területén. S ime, nyolevan esztendő alatt mily csodálatos haladást tett ez az ország! A legutóbbi orosz-japán háború alatt a modern civilizáció minden eszközét, a technika minden vívmányát felhasználták sokkal jobban, mint az oroszok. Angolország, a világ legnagyobb tengeri hatalma, japán mintára szervezi tengeri haderejét; japán hadihajók mintájára építeti hadihajóit. A katonai erények mintái és példái a japán katonák. Iskolái is mintaszerűek, oktatásügye elsőrangú. Mindenképpen megdöntötte azt a tétele, hogy nincs ugrás a népek fejlődésében.

Oly erős képvisel már most ez az ország politikai, gazdasági, militarisztikus és civilizatórius téren, amelyvel az egész világnak számolnia kell. S valószínűleg az Unió is számolni fog vele.

Éppen ezért kételkedni merünk a háborus jóslatokban. Nem hisszük, hogy a józan amerikaiak ilyen bizonytalan kimenetelű kalandba fognak bocsátkozni csak azért, hogy Oroszországnak, amelyet az amerikaiak is szívből utálnak, egy kis örömet okozzanak.

Uj nagyközségek a megyében.

Simánd kettéválasztása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 3.

Aradvármegye törvényhatósági bizottsága a múlt év október 30-án tartott közgyűléséből pártolól foglaltározta a belügyminiszterhez több simándi lakosnak ama kérelmét, hogy Simánd nagyközség kettéválasztassék s belőle Edelspacher-Simánd és Csernovics-Simánd elnevezéssel két önálló nagyközség alakíttassék.

Andrássy Gyula gróf teljesítette a kérelmet, amiről az alábbi leiratban értesítette a folyamodókat és Aradvármegye közönségét:

Török Géza és társai, továbbá Endresz József és társai simándi lakosoknak, mint a nevezett község Edelspacher- és Csernovics-Simánd elnevezéssel bíró részei összes egyenes

reggel szokott lefeküdni s délig nem is mutatja magát. Ejnye no, ugyan ki is volt? No persze, rögtön tudtam, a... Nem, még sem. Ennek meg egész télen át csak lóden kalapot látni a fején. (Gondolkodik.) No igen, tudom már, azaz hogy tudnám, de ez szakállas és bajszos, ő meg csupasz arcáról beszélt. (Méltatlankodó haraggal.) Ej, de mit is törli ilyeneken fejét a Holubkáné?!

Következik a Bikficz Benedek, akit megláttott olyankor, mikor együtt kocikázott egy színesznóval.

— Igazán, csukott fiakerben?

— Hogy csukottba-e? De még milyen csukottba! A függönyök is le voltak eresztve.

— Ez már mégsem lehetséges — mondom én.

— Már miért ne volna az — kérdi ő haragosan.

— Mert Bikficz Benedek három hét óta Budapesten időzik feleségével s még tíz napig maradnak ott.

Hja, biztosan tudja? (nevetve.) Látták volna csak elképedését. Kérdezi aztán tovább: Mondja, jól élnek? Nincs közöttük senki, semmi?!

— Ugy élnek, mint a szerelmes gerlicék. — toldom a szót, a dicséretet is — hadd pukkadjon mérgében. Pedig ha beszélni akar-nék...

— Jól élnek csakugyan? No de azért mind-egy. Bárki ül is abban a kocsi-ban, a férfiak igen rosszak.

(Megrovólag): Mindegy! A kis aranyosnak egészen mindegy, bárkit szóljon is meg, mert az neki jól esik. (Sóhajtván.) A férfiak rosszak, ebben igaza van. Hiszen erről akartam tulajdonképpen beszélni s hogy kizavarta fejből az a Holubkáné.

Mikor elment, mert végre ezt is megcsel-ekedte, ikisértem egész a lépcsőig. (Fölkel s mutatja, amit mond): Utána néztem mosolyogva, szeretetteljesen.

— Pá kedvesem, a viszontlátásig. A legközelebbi viszontlátásig. Nagyszerű szabása van a szoknyájának. Pá magának, pá! A szoknya-ja fenomenális. Pá, pá! A szoknya... (Kis ideig állva marad, szótlanul, mintha figyelné, hogy a vendég léptei elhangzottak-e már, akkor visszajön az emelvény közepéig s kicsinylő lenézéssel szól):

Az egyik oldalon három ujjnyival hosszabb, mint a másik oldalon. Ugyan ki varrhatta neki? Koptató helyett egész finom posztó. Ej ha, ennek nem is jó a rendes koptató. Elhihetik nekem őszintén mondom, nem vagyok megszóló természetű, hanem hogy hat filléres koptató ne lett volna jó arra a silány selyem ruhára, az mégis csak föltűnő. Nem. Hatfilléres koptató nem elég finom a Holubkánénak. Nagyszerű! Nem tudom, mit szól hozzá az ura, ha elhozzák majd a számlát. Mert, hogy nincs kifizetve, az több, mint bizonyos. Még a hatfilléres koptató sem. És az egyik oldalon legalább ekkora darabon sáros volt. (Mutatja a tenyerén.) Az se mai sár ám! Hogy nem ért rá kikéfélni

a szobaleánya. Mert szobaleánya is van. Hogy ne, de az ám! Süttött haju, fodros kötényű — csunya teremtés.

(Utána):

A nagyságos asszony igen fogja sajnálni, hogy nem tetszett neki itthon lenni, mikor a nagyság asszonynak jönni tetszett.

Jól be van tanítva, mondhatom. Hallották? Mikor az ő asszonyáról beszél, ki tudja mondani tisztán, érthetően: nagyságos. Nekem? Csak nagyság. Borzasztó! Ilyen sértés! Nagyság!

Mikor elpanaszkodtam az uramnak — kinevetett. Oh azok a férfiak! Mé azoknak fogja pártját. A Holubkának. Hogy a Holubka Atilla jól teszi, mikor úgy mondja a feleségének: kis mucuskám, tubarózsa levelem. Ismerik a Holubkánét? Látták, milyen kövér? Egy 185 kilós tubarózsa levél. És ő reá mondja az uram, az én uram, hogy nem rut asszony. Elfogott az indulat. Hogy lehet ilyeneket mondani? Ő meg csak nevetett tovább és mesélt.

— Miért lenne rut. Ma is láttam. A kalapját ugyan vitorlás hadihajónak néztem.

Hát nézte. Hadihajónak ugyan, de mégis nézte. S mire a kalapjáiért, biztosan végig tekintett az egész asszonyon. Az én uram! Képzem, milyen erősen megnézhetette. (Majd-nem sirva.) Egyik bolondos gondolat kergette a másikat és én — no igen, így volt — siettem azokat kimondani.

Arra indulatba jött az uram is s mosolyogva bár, de képzem, hogyan reszketett.

állami adójának felénél többet fizető adózók által kifejezett, és a vármegye közönségének múlt évi október hó 30-án tartott bizottsági közgyűlésből pártolólág előterjesztett kérelme folytán Simánd nagyközségnek két külön önálló nagyközséggé leendő szétválasztását az 1886. XXII. t. c. 102. § a alapján megengedem.

Az ezen rendeletem alapján alakítandó két nagyközség elnevezését egyelőre ideiglenesen, vagyis addig, ameddig a vármegye területén lévő községi, illetőleg helynevekre nézve az 1898. IV. t. c. végrehajtva lesz, *Edelspacher-Simánd*, illetőleg *Csernovics-Simánd* nevekben állapítom meg.

Együttal felhívom a vármegye közönségét, hogy a két község vagyoni viszonyainak rendezése körül, amennyiben annak szüksége fenforog, az 1886. évi XXII. t. c. 156. §-ában előírt eljárás mellett intézkedjék.

Az iratokat azzal küldöm vissza, hogy jelen rendelettemmel úgy Gozda Kornél, mint Beles Augusztin és társai simándi lakosoknak a vármegye közönségénél beadott, valamint utóbbiaknak közvetlenül hozzám beadott folyamodványai is elintézészt nyertek.

Budapest, 1906. évi november hó 23-án.

Andrássy s. k.

Itt említjük meg azt is, hogy a hivatalos lap mai száma közli, hogy a belügyminiszter az Aradvármegye területén levő *Gurba* és *Sikula* községeknek nagyközségekkel alakulását rendelte el.

TÁVIRATOK.

A francia kulturharc.

Páris, jan. 3. Mgr. Lacroix, Moutiers püspöke *Mery del Val* bíboros államtitkárhoz két levelet intézett, amelyben bejelenti, hogy egyháziak és világiak közreműködésével „Szent-Zsigmond társaság” alapított, melynek az a célja, hogy szegény egyházmegyéjében az agg és munkaképtelen lelkészek, segédek, valamint a püspök ellátásáról gondoskadjék. Azt kérdezi az államtitkártól, vajon kérhet-e a hatóságtól a Szent-Zsigmond társaság, mint közhasznú egyesülés részére felhatalmazást a működésre és az egyházi javak kiutalását? A levelek egyikére sem érkezett eddig válasz.

magában a sok igazság hallatára. Vakmerő módon így szólt:

— No hallja édes feleség, hát nincs igazam, mikor én az asszonyi nyelvet jellemezem? Nincs az a gyorsan járó kereplő, mely utolérné haladásában. És nincs az a gözmalom, mely annyit bírna megörlení, mint asszonyok a szót. Ugy a női nyelvnek nem árt meg az idők vihára! Nem ráncosodik, nem öregszik meg. Legyen száz éves a hölgy, nyelve örökifju marad.

Hát hallottak már ilyen csuf beszédet? Hozzátette még azt is, hogy ő egész természetesen találja, hogy ama bizonyos oldalborda — ott a paradicsomban — egészen a nyelvünkre fogyott volna föl, mikor bennünket rávától teremtetek. Ez is rut mondás volt.

Hanem mikor arról beszélt, hogy nincs csufabb, kiálthatatlanabb, mint egy megcsaló, pletyka nő, akkor én is igazat hagytam neki. Mert az a Holubkáné!...

Tudják kérem, mikor az elkezd... (a közönség felé mutat) de nini, ön ásit... Ásitott, jól láttam. Ne tagadja kérem, két szememmel láttam. (Ő is ásit hosszan, azután mosolyog.) Oh kérem, csak egészen bátran. Az ásitás ragadós. És mihelyt önök az unalmukkal jönnek — én mehetek — én megyek. (Menetközben visszaszól):

— A férfiákról — majd máskor!

A marokkói harcok.

Tanger, jan. 3. Az Arzillah felé tegnap elindult csapatrésznnek az a feladata, hogy *Raisuli* ne engedje a városba. Raisuli híre szerint tagadja a szultán levelének hitelességét és panaszával követet küldött a szultán udvarába.

Tanger, jan. 3. Miután Raisuli a foglyokat, akiket Zinnatban tartott őrizet alatt, Arzillahba küldte és a város kapuit a maghzen csapatai előtt elzárta, *Cebbas* hadügyminiszter elhatározta, hogy 600 embert és három hegyi ágyut küld Zinnat ellen. E csapat valószínűleg holnap indul el.

Vérengzések.

Varsó, jan. 3. Tegnap este két csendőrt agyonlőttek az utcán. A midőn lovascsendőrök kivont karddal rohamot intéztek a közönség ellen, egy ember életét vesztette, számosan megsebesültek.

Buenos-Ayres, jan. 3. A lapok pergaminói jelentése szerint a városi adók elleni tüntetések alkalmával a tüntetők a rendőrségre lőttek. A rendőrség viszonzta a tüzelést. Hír szerint hat ember életét vesztette, 14 megsebesült.

Madrid, jan. 3. Sagunban a fogyasztási adó beszédénél összeütközésre került a dolog, mely verekedéssé fajult. Ez alkalommal két embert megöltek és hat megsebesült. Alicante-ben ugyanazon okból szintén verekezés volt, melynél egy embert megöltek és hármat megsebesítettek.

Vizsgálat Biharvármegye ellen.

A tisztikar „borravalója” miatt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 3

Biharvármegye egyik főszolgabírájának fegyelmi ügyében *Glac* Antal főispán és *Miskolczy* Ferenc alispán között ellentétes fölfogásaik miatt ismét éles konfliktus támadt, amelyet a főispán főbbezése folytán *Andrássy* Gyula gróf belügyminiszter fog elintézni. Ebben a konfliktusban az alispán tudvalevőleg azt a fölfogást vallja, hogy a köztisztviselőknek szabad ajándékokat elfogadniok a biharmegyei püspökségektől.

A biharmegyei közigazgatási bizottság tegnapi állásfoglalása, amelyről részletesen beszámoltunk mai lapunkban, úgy látszik nem fog súlyos következmények nélkül maradni. Fővárosi tudósítónk távirata szerint az országos függetlenségi párt körében türethetetlennek tartják, hogy az alispán nehézségeket gördítsen a főispán működése elé még ilyen fegyelmi ügyekben is. Képviselői körökben beszélnek is már, hogy a belügyminiszter *vizsgáló-bizottságot* rendel ki Biharvármegyébe azzal a feladattal, hogy vizsgálja meg a megye egész közigazgatását. Ennek a vizsgálatnak pedig szomorú következményei lehetnek a borravalókat elfogadó tisztviselőkre.

Koalíciós forrásból jelenti egy táviratunk a következőket:

A függetlenségi pártkörben sokat beszéltek ma a bihari állapotokról. Nagy elismeréssel nyilatkoztak *Glac* Antal főispán kitartó ellenállásáról a folyton támadó alispánnal, *Miskolczy* Ferencel szemben, de általában úgy vélik, hogy ez az állapot nem tarthat tovább. A főispán aligha tűrheti azt a már komikus támadási rendszert, melyet az alispán *Tisza* István gróf nevezetes beszéde óta a vármegye székházában vele szemben meghonosított. Az alispánt egyébként — mondják — jellemzi a közigazgatási bizottságban elfoglalt álláspontja *Szöllőssy* Ferenc magyarországi főszolgabíró ismeretes fegyelmi ügyében.

Egy másik távirat a következőket jelenti:

Képviselői körökben elterjedt hír szerint *Andrássy* Gyula gróf belügyminiszter egy miniszteri tanácsos vezetésével *bizottságot* rendelt ki Biharvármegyébe, hogy vizsgálja meg a vármegye közigazgatását.

Illetékes helyen hangsúlyozzák, hogy a vizsgálat nem retorziója a főispán-ellenes tüntetéseknek.

A zuglói Napoleon.

Egy kertészlegény milliói.

Kölcsön adta Bulgáriának.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 3

Kevesen tudják Budapesten, hogy a Zuglói egyik legszerényebb kertésze, az állami és királyi veteményes kertek bérletje, *Péter Hadzsi Giorgiev* nevű bolgár ember egyike a főváros leggazdagabb embereinek és hogy csupa Napoleon-aranyakban öt millió lírát adott kölcsön pár évvel ezelőtt régi hazájának. Csupa patriotizmusból tette *Giorgiev* annak idején *Stambulov* kormányának ezt a szívesseget, amiből azután egy világraszóló botrány van keletkezében, lévén a pesti *Napoleon* — a hogy a zuglói szomszédjai nevezik — egyike azoknak az áldozatoknak, aiktól titkos kölcsönöket vett föl *Ferdinánd* fejedelem kormánya és a miket a következő kormányok egyszerűen nullifikáltak, nem lévén miből fedezni az opciókat.

A budapesti bolgár milliomos azonban megelégette a várakozást és most nagy perre készül, ámbár a bolgár bíróságoktól sem vár sokat. Mivel azonban *Giorgiev* magyar állampolgár, esküszik, hogy olyan diplomáciai botrányt csinál a szülőhazájának, hogy egész Európa visszhangzani fog tőle.

A sokszoros milliomos kertész története egyébként is igen érdekes. Ezelőtt harminc esztendővel, 1877-ben, mikor Bulgária elvesztette önállóságát és abszolút uralom alá került, *Stambulov*-val, *Grekov*-val, *Karavelov*-val és a többi, később miniszter, akkor menekült bolgárokkal *Giorgiev* is Romániába szökött, ahol mint executiv propagátor, másképpen: a propaganda végrehajtó eszköze volt. Ő is egyike volt azoknak, akik a halálos ítéleteket meg ehhez hasonló megbízásokat hajtott végre a propaganda megbízásából. Mikor aztán *Stambulov* mint miniszterelnök került vissza a hazájába, *Giorgiev* is visszament és mint az adók pénztárnoka működött.

Itt szerezte a millióinak az alapját, még pedig úgy, hogy — amint ott akkor divatban volt — az adókat oda tette, ahova akarta. Nyugtákat nem adtak a befizetett adókról, el sem könyvelték, úgy, hogy mikor az alkotmányos éra beállt és jöttek a felülvizsgálatok, *Giorgiev* már ismét nem volt Bulgáriában.

Orsovára, majd Temesvárra ment kertészkedni, végül Budapesten telepedett le tizenöt évvel ezelőtt és a Zuglóban kertészkedett. Eleinte 20—30 embert foglalkoztatott, ma már 400—500 ember tudja a kertjeit és egyike azoknak a végtelenül szerényen, szinte szegénységben élő embereknek, akik zöld paprikát ebédelnek. Feleségével és két leányával él *Giorgiev* Napoleon, ahogy nevezik az ismerősei, egy kis viskóban, télen-nyáron és gyűjti a milliókat.

Ezelőtt nyolc évvel, mikor Bulgária a tönk szélén állott és minden hitele elfogyott, *Stambulov* őhozzá is elküldte az emberét, hogy segítse ki néhány millióval a hazáját. *Giorgiev*

öt millió lirát aranyban küldött neki, amit a *Bolgár Nemzeti Bank* mint titkos kölcsönt kezelte az akkori miniszteri tanács határozatának megfelelően.

Mikor azonban Stambulovot megölték és új kormány került Bulgária élére, egyszerűen kimondta az új kormány, hogy a *Stambulov-féle titkos kölcsönök nem ismeri el állami adományoknak*, mert kiderült, hogy Stambulov Várnában, a tengerparton, szegény ember létre félmillióért palotát építtetett magának.

Később azonban mégis elősmerték az adósságot és részvényeket adtak Giorgievnek, amelyekből minden évben egyet be kellett volna váltani a Bolgár Nemzeti Banknak. A hitelező várt néhány évig, de a beváltással csak nem igen akartak élni a hálás bolgárok, míg pár héttel ezelőtt egyszerűen megint ahhoz az ismert formához folyamodtak, hogy nullifikálták az adományt és kimondta a minisztertanács, hogy nem ismeri el Giorgiev követelésének a jogosságát.

Erre aztán fölkerelkedett a zuglói kertész és elment a régi hazájába, hogy *perit indítson a Nemzeti Bank ellen*. Ezzel azonban nem éri be a Napoleon, mert tudja, hogy hiábavaló a per, hanem megkereste azokat a külföldi bolgárokat, akik úgy jártak a bolgár kormányokkal, mint ő és be akarják bizonyítani Európa közvéleménye előtt, hogy Bulgáriában milyen botrányos állapotok vannak és hogy a sok millió rugó idegen tőke, amit így kölcsön vettek, elveszett nemzeti érték az egyes államokra nézve, ahonnan szerezték.

Az utazólada titkai.

A góthai hercegség története.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 3

Kasselben most fejezték be annak a bűnyűgynek a tárgyalását, amelyben egy *Mayer* nevű embert azzal vádoltak, hogy egy nőt meggyilkolt és annak holttestét háromnegyed esztendeig egy utazóladában elrejtve tartotta. E tárgyalás alkalmából egy berlini újság a következő két érdekes esetet eleveníti fel:

Az egyik berlini temetőben nyugszik *Friesen* Frigyes német szabadsághős, akinek holtteste harminc esztendeig volt egy utazóladában elrejtve. Friesen 1814 március 15-én egy örült pásztorember agyonlőtte. A kiváló hazafit ott is temették el La Lobbe városában. Friesen egy derék fegyvertársa és barátja azonban nem tudott abba belenyugodni, hogy a szabadsághős teteme idegen földben porladjon és ezért ki-esszökölt az engedélyt arra, hogy Friesen holttestét exhumáltassa.

Vietinghoz — így hívták a jóbarátot — a tetemet egy ládaba zárta és magával vitte, hogy majd Németországban eltemetteti. Harminc esztendő kellett azonban ahhoz, amíg Vietinghoz elérhette célját. A sors ugyanis ide-oda vetette és csak közel harminc esztendő múltán térhetett vissza hazájába. A holttestet azonban mindig magával vitte és a csontokat csak akkor helyezhették örök nyugalomra, amikor Friesen IV. *Frigyes Vilmos* császár rendelkezése 1843-ban a berlini temetőben elhantolták.

Ehhez hasonló sors érte *Vilmos* császár lányját, *Lujza* szász-góthai hercegnőt is, aki önmaga kívánta, hogy utazóladába zárva őrizze meg holttestét. A hercegnő *Ernő* kóburg-góthai hercegnek volt a neje, aki a csodaszép leányt tulajdonképpen csak azért vette nőül, hogy a góthai hercegséget örökölhessen. A házasság már kezdettől fogva nagyon boldogtalan volt, amiért is a hercegnő már az első esztendőben el akart válni férjétől. Az udvar azonban nem egyezett bele a válásba. A hercegnő ekkor szerelmi kalandokba bocsátkozott és egyik botránya a másikat követte. De a herceg még ekkor sem egyezett bele a válásba, mert attól félt, hogy ily módon nem kaphatja meg a góthai hercegséget. A válást nem is mondták ki előbb, amíg a hercegnő atyja, *Agost* góthai herceg meg nem halt és a góthai hercegség *Ernő* hercegre nem szállt.

Lujza hercegnő nyomban a válópör befejezése után, 1826-ban, nőül ment *Hanstein* Sándor hadnagyhoz, aki utóbb a *Pölzing* grófi címet kapta. Ez a házasság azonban nem tartott sokáig. A hercegnő ugyanis már 1831-ben meghalt. Végrendeletében kijelentette, hogy nagy vagyonát csak abban az esetben fogja férje örökölni, ha holttestét utazóladába zárja és állandóan lakásán tartja.

Pölzing gróf teljesítette is ezt a kikötést és esztendőken keresztül őrizte a tetemet, míg az egy napon rejtélyes módon el nem tűnt. A gróf azonban tovább is megtarthatta vagyonát és így valószínű, hogy neje holttestének eltűnése nem is igen bántotta.

A kártyakirály.

Glosszák egy félmillió veszteséghez.

Arad, január 3

A kártyások megkoronázatlan fejedelme, *Szemere* Miklós, amint arról már tegnap emlékeztünk, elvesztett kártyán 650.000 koronát. Elnyerte tőle egy fiatal gentri, *Cséry* Lajos, ama *Cséry*-dinasztia tagja, amely Budapest szeméjéből szerezte aranyos hírnevét. Egy félmillió talán meg se kottyanna a nemes *Rockefeller*nek, *Szemere* Miklósnak azonban megkottyott. Mikor egy átkártyázott éjszaka után elvált idegekkel és sajgó agyvelővel hagyta ott a zöld asztalt, bizonyára eszébe jutott, hogy a *coeur* dáma igen szeszélyes hölgy, szeszélyesebb minden hus és vérből való asszonynál. Ma még talán édes izgalmak óráját éli veled s holnap — vagy talán egy perc múlva máshoz szegődik, a más győzelmeit szaporítja. S mire a kaszinó előkelően szolgál alkalmazottai felhúzták az ablakredőket s a nyertes meglepetve konstata, hogy ime, már reggel van: a kártyakirálynak alighanem az jutott az eszébe, hogy nincs reggel, hanem este. Esteledése a szerencsének, esteledése a vak istenasszony szerelmének. A kerék forog: eddig föl, most lefelé.

Szemere Miklós, mikor nekiindult az életnek, nem vitt mást magával, csak valami fanatikus vakmerőséget. Aranya vajmi kevés volt, de meg volt benne, ami többet ér az aragnál: a játékos hideg grandezza, a megfélemlítés tudománya, és az a valami, amiről *Potoczky* gróf, a híres *Jockey*-klubbeli játszma után így nyilatkozott:

— Na ja, mert van neki szíve!

Igen, el kell ismerni *Szemeréről*, hogy van neki szíve. Mikor elszedte a lengyeltől a negydfél-milliót s mikor lovon, kártyán szerzett vagyonával kitolakodott a közélet fórumára, ott is val'banque játékos lett. A Nemzeti Kaszinóban, a Széchenyi-serleggel kezében, vi lággá bocsájtotta a szállóigét: Nem boldog a magyar! És a nép, melynek imponál minden ostoba frázis, ha a mágnaskaszinóból vágódik ki az utcára, megdöbbenve konstata, hogy tényleg nem boldog a magyar. S egy évre rá már a Redout álarcos báljainak plakátján is megjelent a repülő szózat: Nem boldog a magyar! — tehát el kell mennie a vigadóba. Es ez a siker elszédítette a kártyások fejedelmét: ha futtatott, a nemzet boldogítása lebegett a

szemei előtt, ha a céllövészet gyakorlati hasznáról tartott előadást, visszaálmodta a Nagy Lajos Magyarországot, ahol észak, kelet, dél hullócsillaga magyar tenger vizében vesz tengeri fürdőt. Ötletszerűleg játszott ez az ember a közéletben is. Nem rosszakaratú ur ez a Hubától származó szőke kártyás: csupán kissé korlátolt, kissé szeles és kissé hirtelen elhatározású. Megszokta, hogy ötletszerűen „vágjon be.” Játékos maradt minden tetteiben.

Volt idő, mikor *Fortuna* asszony hidegen fogadta a *Szemere* Miklós udvarlását. A kártyakirály letört. S akkor történt, hogy vagyona tekintélyes roncsait lovának, *Eltolinak* egyetlen futására rakta föl, kijelentve, hogy ha veszít, agyonlővi önmagát is, a jockeyt is, a lovat is. Es nem veszített: nyert. Ismét a milliomos *Szemere* lett, a rettenthetetlen játékos, a felelem és gáncs nélküli lovag, a Kaszinó becézett alakja.

Most ismét tűnőben van a szerencse csillaga. Csak a minap járt híre, hogy *Szemere* Festetich György gróffal szemben nagyarányú veszteséget szenvedett. Az elmúlt évad futtatásai is rosszul ütöttek be, a népszerűség is hanyatlóban, mióta a sajtó azt feszegeti, hogy a kártyás erkölcsbirónak mennyi az erkölcsi tartalma. És most egy félmillió veszteség, amely talán *Rockefeller*nek megse kottyanna, de *Szemere* Miklósnak megkottyott. Ha még sokáig így megy: a szőke kártyás ingyen osztogatott röpiratai nemsokára arról fognak beszélni, hogy asszonyban, lóban, kártyában nem lehet bízni s akinek elfogy a pénze, elfogy a tekintélye is.

A háttérben pedig a tragikus végű *Jakabffy* Tódor esete biztatja Huba vezér sarjait. A sors roppant következetes a következetlenségben s a *coeur* dáma igen szeszélyes asszony, szeszélyesebb, mint a hus és vérből való. *Jakabffy* Tódort is szeretete egyszer és *Jakabffy* Tódor mégis meghalt miatta. Hiába, — nem mindig boldog a magyar!

Stilet.

A letartóztatott ál-orvos.

Fábián Kornélia házassága.

Hol az igazság?

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 3

A Margitsziget letartóztatott bérlője, *Szabó* Károly, akit *László* Mihály dr. országgyűlési képviselő család és házasságszédelgés miatt jelentett fel, tovább is börtönben maradt. Tegnap meghallgatták a súlyos vádak ellen való védekezését, de *Kiss* István dr. vizsgálóbíró, nem találván abban mentő körülményeket, fentartotta az előzetes letartóztatást és a btkv. 379. és 381. §-aiba ütköző család büntette címén elrendelte *Szabó* ellen a bünvizsgálatot. *Szabó* Károly védőjének, *Vázsonyi* Vilmos dr.-nak fel-folyamodása folytán az ügy iratai a mai napon átkerültek a vádtanácsba, ahol *Kállay* Miklós dr. bíró fogja a vádtanács holnapi ülésében elreferálni.

Az eset különben egyre bonyolódik s ma sokkal zavarosabb, mint a vizsgálat első napján volt. Két fogas fiskális akadt itt össze: *Visontai* Soma és *Vázsonyi* Vilmos, s míg az előbbi egyre a hordja bizonyítékokat *Szabó* bűnössége mellett, addig *Vázsonyi* azt erősíti, hogy a közvéleményt félrevezették és *Szabó* teljesen ártatlan.

A panaszos nevében *Visontai* Soma dr. ma egy beadványban a vizsgálat kiegészítését kérte a vizsgálóbírótól. *Szabó* házasságszédelgéseit

ről van szó ebben a kérvényben, mely azonnal kihallgatandó tanuk gyanánt *Fábián Kornéliát*, a Vígsház volt tagját, *Hetty Aranka* színésznőt és *Ritka* Mariskát, egy a szüleinél Szövetség utca 11. szám alatt lakó szép fiatal leányt nevezi meg. A három közül Hetty Arankát nem hitegette Szabó házassággal s csak arra fog tanuskodni, hogy az orvos *Fábián Kornéliát* feleségül venni ígérte. Már az esküvőjük is ki volt tűzve december 28-ára, tehát három nappal előbbre, mint Szabónak a letartóztatása történt. Szabó Károly, aki menyasszonya előtt mindig „doktor”-nak mondta magát, még egy nappal a házasság terminusa előtt is menyasszonya körül sürgött forgott; csak december 28-án, az utolsó pillanatban közölte *Fábián Kornéliával*, hogy az esküvőt el kell halasztania, mert nincsenek rendben az írásai s már 31-én megtörtént Szabó letartóztatása.

Ebben az ügyben *Hetty Aranka*, a kolozsvári Nemzeti Színház tagja Kolozsvárról a következők kijelentésére kérte fel a lapokat:

— A múlt év nyarán hat hétig a Margitszigeten üdültem s együtt laktam *Fábián Kornéliával*. A szigeten ismerkedtünk meg *Szabó Károly*val, aki barátnőmmek udvarolt komoly szándékkal. Megkérte *Fábián* kisasszony kezét; a végénye volt és mindnyájan, akik ismerjük, tudtuk és biztosra vettük egybekelésüket. Én *Szabóval* semminemű összeköttetésben nem voltam; házasságot nekem nem ígért, de nem is ígérhetett, hiszen a barátnőmmek volt a végénye.

Hivatkozott a védelem arra, hogy *Glósz* rendőrfelügyelő szerint is tudta *László Mihály*, hogy *Szabó* házasságban s a leányát ennek dacára is hajlandó volt hozzá feleségül adni. *Glósz* ezt az év októberében hallotta volna. *László* maga is elismeri a feljelentésében, hogy október elején megtudta, hogy *Szabó* feleséges ember és a nejétől még nem vált el, de ettől fogva szakítani is akart vele.

Szabó ellen egyébként tegnap három újabb feljelentés érkezett a vizsgálóbíróhoz. Három kereskedő megbízásából *Steuer Géza* dr. ügyvéd tett ellene feljelentést hitelezési csalás címén a btkv. 381. §-a alapján. A kereskedőktől *Szabó*, magát előtűk is doktornak állítva, körülbelül 15.000 korona értékű ezüst-árut csalt ki.

Vázsonyi Vilmos dr. mind e vádakkal szemben ma is erősen hangoztatja, hogy védence ártatlanul „meghurcolt” ember. A következőleg nyilatkozott ma *Vázsonyi*:

— Hogy *Szabó Károlyt* teljesen ártatlanul hurcolták meg, az kiderül ma azokból a közleményekből, amelyek más világításban mutatják be a szenzációs ügyet. Ámde a közönség rokonszenve semmi ahhoz a szeretethez képest, amivel *Szabó Károly* beteget viseltetnek kiváló orvosuk iránt. A szanatóriumban lakó betegek mind megbotránkoztak a szegénytelen eljárás fölött, amivel *László* kiérdemelte a megbotránkozást. A betegek mindannyian kijelentették, hogy nem ismernek senki mást a szanatóriumban, akit tulajdonosnak elismernének, mint *Szabót*. Teljesen szolidárisak vele és készek anyagilag és erkölcsileg támogatni a becsületében és egzisztenciájában meghurcolt embert. Ők ismerik *Lászlóval* való üzleti viszonyát és tudják, hogy utóbbi csak azért indította a harcot *Szabó* ellen, hogy a *Margitsziget* teljesen *László* kezére jusson.

A biztosítási vegrehajtást, melyet *László Mihály* kérésére elrendeltek, ma délután fogatosították a Margitszigeten lévő szanatóriumban és *Szabó* egyéb bérletein.

A Vig özvegy toalettjei.

Turchányi pöre a Magyar Színház ellen.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 3

A Magyar Színház idei szezonját megmenette a *Vig özvegy*. A „sláger” beütött, de régen nem is okozott darab olyan kavargást egy színház körül, mint ez az operett. *Zoltán Jenő* igazgató tudvalevőleg *Turchányi Olgát*, az aradi színház egykori temperamentumos primadonnáját szerződtette *Glavari Hanna* fényes szerepére s emiatt szó nélkül faképnél hagyta a színházat a másik két primadonna: *Kornai Berta* s *Kállay Jolán*, aki husvétől az aradi színház tagja. *Lehár* bűbájos muzsikájával nem tud betelni a publikum, nap-nap után zsúfolt a színház és fényes sikereket arat a *Vig özvegy* szerepében *Turchányi Olga*. Ötvenedszer fogja játszani a szerepet a január 16-iki jubiláns előadáson, amelyre lejön *Bécsből* *Lehár Ferenc* is, — szóval nagy a diadala a színháznak is, meg a primadonnának is, közben pedig vigan pörösködnék egymással a bíróságnál holmi toalett-számlák körül.

Turchányi megbízásából ugyanis a fellépti díjakat az ő „impressziója” *Feld Mátyás* vette föl esténként, legutóbb azonban *Zoltán Jenő* szinte naponta eszközölt levonásokat a kikötött fellépti díjból. Hol ruhapénz címén, hol cipőre s egyéb toalett-cikkekre vont le kisebb-nagyobb összegeket, a mi ellen úgy *Turchányi Olga*, mint *Feld Mátyás* hiába tiltakoztak. Végül *Gleichmann Lajos* dr. ügyvéd *Feld Mátyás* megbízásából pört indított *Zoltán* ellen az eddig levont 1000 korona erejéig.

A VII. kerületi járásbírósa előtt ma tárgyalta *Feld Mátyás*nak ezt a keresetét. *Zoltán Jenő* azzal védekezett, hogy a ruha és toalett-cikkeket ő *Turchányi* kérésére szerezte be s hogy a levonásokat is *Turchányi* tudtával és beleegyezésével eszközölte. *Feld Mátyás* ezzel szemben hivatkozott a kezében levő írásbeli szerződésre, amely szerint az ő kezéhez fizetendő a teljes fellépti díj.

A bíróság *Turchányi Olga* és más tanuk kihallgatása végett a tárgyalást elnapolta.

Akik miatt Wölfling válik.

Bogyóéves a jószág.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 3

A táviratok, amelyek *Wölfling Lipót* és *Adamovics Vilma* szenzációs válópöréről hírt adtak, röviden jelezték, hogy a toscánai herceg idillikus családi életét feleségének egy svájci naturalista szektáért való képtelen rajongása dulta fel. Egy német újság, a *Neuigkeits-Weltblatt* munkatársának a kutatásai ugyanis meggyöngítik újabban a várásról szóló híreket, de nem éppen meggyőző erővel s a vegetáriánus életet és a naturalista élethez való szigorú ragaszkodást nem cáfolja. Hogy csakugyan elválnak-e a híres házaspár, ezt majd csak meghozza a jövő, mindenesetre azonban nagy érdeklődés támadt a svájci természetemberek iránt, akik az életükkel úgy meghódították *Adamovics Vilma*t.

Ascona mellett élnek egy telepen ezek a már rendes életmódtól elrugaskodott természetimádók, akiknek életéről érdekes részleteket jelentenek. A falutól nem messze, a tő fölött emelkedő *Monte Verita* a telep központja. Primitív palánk választja el a fészket a profán világtól, két frank belépő díjért azonban a kíváncsi profán is bejuthat. A férfiaknak hosszú, lobogó sörénye van, homlokukat szalag

övezi, ruházatuk olyan, mint a jordánmenti pásztoroké. Az asszonyokon ingszerű lebernyeg, harisnyának, cipőnek se hirt, se hamva az egész telepen. Barnásfekete kunyhókban laknak az „új emberek”, gyümölcsből és kenyérből élnek, amelyet durván őrlt darából nem sütnék, hanem főznek. Különös esetben főzeléket is főznek az asszonyok, de só nélkül, a mely szigorúan tilos. A telep alapítója egy volt belga konzul. Kurta ing fedte alakját eleinte, amikor csacsi-fogatáival a piacra ment. Mikor ezért nagyon megszólták, hosszú bársony ponygiát készíttetett magának a külvilág számára.

Lehetetlenül elhagyatott sziklaormokon, utatlan tájakon összenőtt odvakban is lakik egy-egy agglegény. Inge künn lóg a szabadban s várja az esőt, amely kimossa. Gazdájának, az „új embernek” hosszúra, bozontosra nőtt haja, szakála s úgy hever naphosszat a napsugarakban fürdve s álmadozva a jövő államáról, amelyben nincs munka, ha pedig megéhezik, akkor bogyt meg szedni az erdőbe, vagy elmegy valamelyik társához, akinek van még valami ennivalója. Kulturmentes élet, ez az ideáljuk, bár egyik-másik a szétszórt kunyhókban politikával vagy művészettel foglalkozik.

Pártokra is szakadtak már, de a tulnyomó többség *dolce farniente*-nek, a legteljesebb tünnyaságnak adja át magát, és sokan a hiányos táplálkozás és különös életmód miatt szellemileg hamarosan összeroskadnak. Ezekbe az emberekbe bolondult bele *Adamovics Vilma*, ő belőle viszont ezért józanodott ki *Wölfling Lipót*. Ámbár a főnnebb említett német újság arról is tud, hogy *Adamovics Vilma* nem idomult hozzá ezekhez a „vad” emberekhez s nem veti meg az eleganciát. No de, majd csak kisért a teljes valóság a zugi rejtélyben.

MULATSÁGOK

Farsangi naptár:

Január 5. Az aradi mérnök- és építész egyesület táncvigalma (Fehér Kereszt ténkert) — Az aradi turista egyesület kének táncvizsgája (Központi Szálló) — A m. radnai ev. ref. szegények és a várat sebző egyet. thea. estélye (József főherceg szálló) — A vasutas-szövetség aradi kerületének szórakoztató estélye (Láng vendéglő) Január 6. A medves-bodzási hölgyek tánc igitála (Nagyvendéglő.)

Január 12. A szegény tanulókat segítő egyesület estélye (Fehér Kereszt ténkert) — Az aradi turista egyesület hangversenyyel egybekötött táncestélye (Iparosház) — A aradi hivatalnokok betegsegélyző és teemetkezősi egyesületének táncvigalma (Láng-vendéglő.)

Január 13. Az aradi bornyál fodrász iparosok és segédek táncvigalma (Központi Szálló.)

Január 19. A magyarországi kereskedelmi alkalmazottak szakszervelete aradi csoportjának táncvigalma (Fehér Kereszt)

(=) Vasutasok estélye. Mint már említettük, a vasutas szövetség aradi kerülete folyó hó 5-én, szombaton este 8 órakor a Láng Testvérek vendéglőjének különtermében tartja harmadik szórakoztató estélyét. Vendégek szívesen láttnak. Belépő-díj tetszés szerint. Műsor:

1. Részletek „Hunyadi László” operából Zongorán előadják: dr. Vass Istvánné és Bene Ilonka. 2. Szavaltat. Tartja: Török Sárika. 3. Tréfás jelenetek. Irta: Szathmáry Árpád. Enekl: Zsigmondy Anna, az aradi nemzeti színház tagja. 4. Rubinstein Sonata op. 49. Mely hegedűn előadja: Zoltay Mátyás zenevezető, zongorán kíséri: Zoltai Mátyásné. 5. Humoros magánjelenet. Előadja: Szathmáry Árpád, az aradi nemzeti színház tagja.

(=) Kereskedelmi alkalmazottak bálja. A Magyarországi Kereskedelmi Alkalmazottak Szakszerveletének aradi csoportja, állásnélküli kereskedelmi alkalmazottak segélyezésére és az egyesület könyvtárának gyarapítására, Wolf Jenőné védnöksége, Ottenberg Tivadar és Fejér Gyula diszelnöksége alatt január 19-én a Fehér Kereszt szálló disztermében bált rendez. Belépő-díj személyenként 2 kor., család-jegy 5 korona, karzat személy-jegy 1 kor.

Egyetemet Aradnak.

Varjassy Lajos indítványa.

Felirat az országgyűléshez és miniszterhez.

— Az Aradi Közlöny közölte. —

Arad, január 3

A város leendő polgármestere, Varjassy Lajos érdekes indítvánnyal lép a szerdai közgyűlés elé. Azt indítványozza, hogy a város tegyen meg minden lehetőt annak elérésére, hogy a *harmadik egyetem, esetleg a második műegyetemet Aradon állítsa fel a kormány.* E célból írjon fel a törvényhatóság az országgyűléshez és Apponyi Albert gróf közoktatásiügyi miniszterhez, továbbá mozgasson meg minden eszközt a nagy cél elérése érdekében.

Arad részéről ez lesz az első hivatalos lépés az egyetemért s ez egyúttal az első önálló lépése az új polgármesternek.

Az érdekes indítvány így hangzik:

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásiügyi miniszter ur múlt évi december 13-án a kultúrterecsa tárgyalása alkalmával mondott beszédében határozottan kijelentette, hogy szándékában áll a jelenlegi két egyetemen uralkodó túlszűköltetés megszüntetése céljából egy új harmadik egyetemnek felállítása, melyben a jogi- és filozófiai karon kívül új orvosi fakultás is létezzék.

Mivel a miniszter arra nézve még nem nyilatkozott, hogy a létesítendő harmadik egyetem mely városban óhajja elhelyezni, *előzetlen hatatlan kötelességünk minden rendelkezésünkre álló eszközt felhasználni, hogy a tervezett felső tanintézetet Aradvárosra kapja meg.*

Mint hogy tudomásunk szerint ezen ügyben hazánk előkelőbb városai részéről nagyszabású mozgalom indult meg és egy harmadik egyetemnek Aradon való elhelyezése a közelmúltban az országgyűlési viták során is szóba került, a következő előterjesztést van szerencsém beértesíteni:

A harmadik egyetemnek Aradon való felállítása nemcsak helyi, hanem országos érdekű is és a kérdésnek kedvező eldöntését az alább előadott fontos okok is támogatják:

Támogatja ezt először is Arad geográfiai helyzete, mert Aradváros Magyarország oly részén fekszik, amely *vasúti gócpontot képez s elég távol van a budapesti és kolozsvári egyetemektől.*

Indokolja továbbá a harmadik egyetemnek városunkban való felállítását az is, hogy Aradvárosban, Aradmegyében és környékén annyi intelligens, jómódu család lakik, hogy *a harmadik egyetem népessége már az által is biztosítva volna.* Ha hozzá vesszük még azt, hogy egész Délmagyarország kulturális központja s az itt létező mintegy husz-huszonöt nagyobb városban elhelyezett középtanodák felsőbb tanintézete lenne, magunknak a létesítendő harmadik egyetem életképességéről és fejlődéséről a legkedvezőbb fogalmat alkothatjuk.

Tekintetes törvényhatósági bizottság tagjai legjobban tudják, hogy e vidéken elég nagy számban nemhazafiak is laknak, akik a magyar állameszmével szemben tévtanokat hirdetnek. Ennek az *államellenes irányzatnak ellensúlyozására* semmi sem volna alkalmasabb, mint egy egyetem felállítása, amely világítani tudna ott, ahol a haszonlesés és a nemhazafias szándék homályt igyekszik terjeszteni, s egy magyar nemzeti érzéstől áthatott tudomány varázserejével csillapítaná meg a nyugalmában felzaklatott nem magyar nemzetiségi testvérek szenvedélyeit.

Tekintetes törvényhatósági bizottság! A legőszintébb fájdalom és a legjogosabb méltatlankodás hangján kell szólnom, ha meggondolom, hogy *Aradváros fejlődésének története a teljesen érthetetlen mellőzések sorozatából állott.* Míg az előbbi kormányok más városok minden óhaját teljesítették, Aradváros önértékes polgárságát újabb és újabb csalódások érték.

Hiszem, sőt meg vagyok győződve, hogy a *jelenlegi nemzeti kormány, mely népszerűségét*

a közbizalomnak és tagjainak pártatlanságába és igazságszeretetébe vetett hitünknek köszönheti, *helyre fogja hozni azt a sérelmet, melyet elődei városunkon ejtettek.*

Ezek alapján tisztelettel javaslatba hozom, hogy a *harmadik egyetemnek, esetleg egy műegyetemnek, — melyre éppen olyan égető szükség van, mint a harmadik egyetemre, — Aradon való felállítása iránt úgy a törvényhozáshoz, mint a vallás- és közoktatásiügyi miniszterhez felírni és minden rendelkezésre álló eszközzel odahatni méltóztassék, hogy ezen ügy Aradváros polgárságának megelégedésére döntessék el.*

A meztelen táncosnő.

Egy szál ing — nélkül.

— Az Aradi Közlöny közölte. —

Arad, január 3

A Király Színházban egy fiatal amerikai táncosnő, Miss Maud Allan fog vendégszerepelni pénteken és szombat n egy népszerű darabban. Miss Allan művészete éppen úgy fordulatot és feltűnést jelent a tánc terén, mint annak idején Miss Duncan-é. Miss Allan teljesen új koreografiával és a plasztika művészi felhasználásával egy táncosjelenést ad elő. Miss Maud Allan tehát, ha Vénusz is úgy akarja, a pénteki és szombati estét szerény hazánkban tölti.

A kisasszonynak igen pompásan jövedelmező ötlete az, hogy keveset költ toalettre. A kisasszony ugyanis úgy jelenik meg a színpadon, mint Zsuzsánna a fürdőben: minden ruha teljes mellőzésével. Egész toalettje a nyakáról aranyláncon lefüggő ékszer és egy másik aranylánc, mely irigylendő hévvel fogja át a bájos hölgy hókebleit. Ezzel aztán vége is van a ruhadarabok felsorolásának. Miss Allan még a fügefalevelet is megvetésével utja.

A kisasszony meztelenül jön Bécsből, ahol világhíre következtében az udvari Operába szerződötték, de a próba izgalmas hatása alatt rendőri parancsra nem engedték föllépni, még pedig egy nagyon sötétszínű lencse miatt, amely miss Maud Allannak nem a szája fölött diszlik. Nem a szája fölött, ha em éppen el lenkezőleg, — a füle mögött... Meztelenül, egy ing nélkül jön Allan kisasszony Budapestre, de máris olyan nagy irányában az érdeklődés, hogy minden valószínűség szerint dus bundákban fogja elhagyni szeretett fővárosunkat.

Eznyi a száraz tény, ha ugyan egy bájos hölgyet, aki ezenfelül ruhátlan is, száraz ténynek lehet nevezni. Mindenesetre igen érdekes próbálkozás — eltekintve az olcsóságtól — a toalett teljes mellőzése. De inkább csak az újdonsága vonzó, mint maga a tény.

Régi dolog, hogy a sejtés, illetve a sejtetés mindig izgatóbb, mint maga a valóság. Mondjuk: a meztelen valóság. És Miss Allannak voltaképpen nem azért lesz nagy publikuma, mert nem ~~le~~ rajta az a trikó sem, amely ápol és eltakar, hanem mert szükséges, hogy botrányok legyenek. A botrány megéri a belépti-díjat. A meztelenség nem, mert a meztelenség vagy művészi s akkor nem izgat, vagy nem művészi és akkor visszataszító. Ha Allan kisasszony csak egy teljesen átlátszó fátlyolt is venne magára: bizonyára nagyobb lenne a sikere. Így a siker nem neki s nem az ő természetadta trikójának fog szólni, hanem a botránynak, amely a szemérmertelenség nyomában jár.

Az orvostudomány szenzációja.

Egy bécsi szemorvos sikere.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 3

A sokszor igaztalanul lecsépült orvostudományt, amely az utóbbi évek páratlan fejlődésével oly nagy hálára kötelezte az emberiséget, rendkívül jelentős lépéssel vitte előbbre egy bécsi szemorvosnak szemoperációja. Mint Bécsből táviratozzák, ma délután orvosi körökben óriási feltűnést keltett, hogy Zirm dr. bécsi szemorvosnak sikerült *egészséges szemet a beteg szem helyébe átültetni.* Zirm dr. a bécsi orvosegyesület mai ülésén előadást tartott és elmondta, hogy szemhajós embert kezel, aki szemgyulladás következtében annyira elvesztette látóképességét, hogy még ujját sem tudta meglátni. Az orvos ugyanakkor egy fiút kezel, akinek félszemét műtéttel el kellett távolítani. Zirm ekkor az egészséges szemből kivágott két darab szaruhártyát és ráillesztette a beteg embernek mind a két szemére. A beteg ember állapota javult, de a jobb szeméről el kellett távolítani a ráillesztett szaruhártyát, mert a szem megdagadt és nagy fájdalmat okozott a betegnek.

A beteg balszeme egészen meggyógyult és a beteg, akit Zirm ma az orvosegyesületnek bemutatott, oly jól látott vele, hogy még *olvasni is tud.*

Az egyesület ülésén megjelent orvosok meleg ovációkban részesítették Zirmet sikeres operációjaért, amely korszakos esemény a szemgyógyítás terén. Egyelőre ugyan még gyakorlati kipróbálásra és tökéletesítésre vár, de kétségtelenül jelentős esemény az orvostudománynak sohasem szűnő fejlődésében.

Vádirat Strassnoff ellen.

„Diszkréciót kérek!”

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 3.

A zágrábi nagystilű érvágás hírhedt hősné, Strassnoff Ignácnak ügyében — mint Zágrábból táviratozzák — befejezték már a vizsgálatot. Az ügyészség vádiratát tegnap kézbesítették és fölolvasták a letartóztatottnak, amikor nála járt védője, Schwarz Lajos dr. zágrábi ügyvéd is. Az ügy tárgyalását a jövő héten tartják meg. Tanukul Baron és Pliverics kanonokokat idézték be. Posilovics érsek és Frank dr. képviselő megidézését mellőzték, de a vizsgálóbíró előtt tett vallomásaikat a tárgyaláson föl fogják olvasni.

A nem nagy terjedelmű vádirat, néhány új adatot is tartalmaz a zágrábi köpenikiadáról. Így többek között elmondja, hogy november 23-án Posilovics érsek Berger-Waldenegg miniszteri tanácsos aláírásával Budapestről a következő sürgönyt kapta:

Legfelsőbb rendeletre a hét órai vonat odaérkezem, hogy igen fontos ügyeket elintézzek. Diszkréciót kérek.

Strassnoff a jelzett időben megérkezett és miután az érsek fogatán behajtatott a rezidencia, Posilovicsot a következő szavakkal lepte meg:

— Pompás színben van excellenciád, *ő fel-sége* is kijelentette, hogy az érsek nagyon jól néz ki, ezért hát *nincs szüksége koadjutorra.*

Az érsek nem tudta, hogy hova legyen a meglepetéstől és meghívta a vélt miniszteri tanácsost, hogy lakjék nála.

Az aulában azután Strassnoff csakhamar majdnem az összes kanokokkal bizalmas lábon

élt és különösen Salis báró kanonoktól sokat megtudott az érsekség viszonyairól. Így megtudta, hogy Baron a djakovári püspökségre vágyik. Ezen a réven aztán sikerült neki Barontól 1000, Pliverics kanonoktól pedig 800 koronát kicsikarni.

Strassnoff nem tagadja a vádiratban ellene fölhozott cselekmények elkövetését, de azt állítja, hogy ő nem kérte kölcsön a pénzt, hanem önként ajánlották föl neki.

Zágrábban természetesen rendkívüli érdeklődéssel néznek a bűnpör tárgyalása elé és a horvát rezolucionisták az esetből a tárgyalás lefolytatása után még nagyobb politikai tőkét fognak kovácsolni, amint azt eddig tették.

A virilizmus eltörlése.

Az új fővárosi törvény.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 3

A Pest, Buda és Obuda egyesüléséről intézkedő 1872. évi fővárosi törvény tudvalevőleg oly elavult intézkedéseket tartalmaz, amelyek ma már nem szolgálják a főváros érdekeit, sőt sok tekintetben egyenesen meggátolják Budapest egészséges fejlődését. A főváros törvényhatósági bizottságában és vezető köreiben ezért már évek óta sürgetik a fővárosi törvény revízióját, amely nélkül — úgy mondják — nem lehet sem a főváros zilált financiát rendbe hozni, sem az összpolgárság kellő községi képviselétéről gondoskodni.

A belügyminiszteriumban most dolgoznak a törvény revízióján, amelyről *Andrássy Gyula* gróf ma érdekes nyilatkozatot tett egy újságíró előtt. Az intervjuról az alábbi távirati tudósítást adjuk:

Egy újságíró ma kérdést intézett *Andrássy Gyula* gróf belügyminiszterhez a fővárosi törvény revíziójára vonatkozólag. *Andrássy* erre kijelentette, hogy a javaslat *előkészületben van* és a képviselőházhoz való benyújtás előtt még egy ankét elé fog kerülni.

A javaslat alapeszméje az, hogy megszünteti a községi és a képviselő-választói jog közötti különbséget. E különbség abban állott, hogy községi választó csak az az országgyűlési képviselő-választói jogosultsággal bíró polgár lehetett, aki írni-olvasni tud és a községi névjegyzékbe való fölvételre személyesen, vagy meghatalmazott által jelentkezett.

Megszünteti továbbá a javaslat a *virilizmus intézményét* és ennek következtében leszámítja a törvényhatósági bizottsági tagok számát. A fővárosi bizottsági tagok fele, vagyis kétszáz virilista volt.

A községi képviselők választása szavazólapokkal fog történni és a szavazás titkosságáról is a törvény intézkedik.

Miután a kormány programja az általános titkos szavazati jog behozatala, magától érteődik, hogy miután e reform szerint a városi képviselőket ugyanazok választják, mint az országos képviselőket: az általános választói jog életbe léptetése után a törvényhatóság tagjait is ez alapon választják.

A városi képviselők összeférhetlenségére vonatkozólag a legmesszebb menő erélyes intézkedések lesznek a javaslatban.

SPORT.

+ Az Aradi Atlétikai Klub választmánya holnap délután 6 órakor tartja a folyó hó 12-én tartandó közgyűlés előtt utolsó ülését a klub kaszinójában. Az elnökség ezután is felkéri a választmány tagjait, hogy az ülés tárgyának fontosságára való tekintettel, lehetőleg teljes számban jelenjenek meg.

A kávéházak veszedelme.

Nagy szocialista tüntetés Aradon.

Katonaság készenlétben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 3

Ma este kilenc óra tájban nagy tüntető tömeg hangos abecugolása, zajos fenyegetések és a rendőrszámák kopogása töltötte be az *Andrássy-teret*. A rendőrség gyors és erélyes fellépésével szerencsésen elfojtotta a szocialisták által tervezett nagyszabású tüntetést, amely könnyen veszélyessé válhatott volna a kávéház- és vendéglőtulajdonosokra, akik, ha a tüntetés sikerül, tetemes kárt szenvedtek volna.

A tüntetés nem ötletszerűleg, hanem előre megcsinált terv alapján kezdődött, de a rendőrség a kellő pillanatban közbelépett és elejét vette annak, amitől a kávéások és vendéglősök féltek: hogy a munkások behatolnak majd helyiségekbe és ott rombolást visznek véghez.

A tüntetésről és előzményeiről alábbi tudósításunk szól:

(A titkár ur működik.)

Pár hónap óta állandóan rettegésben tartja a várost az a terrorizmus, amelyet *Klopfstein Ernő*, az aradi szociáldemokratapárt titkára kifejt. Mióta átvette a munkásügyek vezetését, a rendőrség állandóan készenlétben van, mert mindig az aradi szocialista párt titkára *Andrási Gyula* volt, rendes mederben folytak a munkásság ügyei és eltekintve a sztrájkoktól, rendzavarások alig fordultak elő.

De *Klopfstein* titkárságával hirtelenül változott a taktika és azóta folytonos erőszakoskodások vannak napirenden. Több ízben megtörtént már, hogy építkezéseknél és más munkálatoknál minden jogos ok nélkül kitört a sztrájk és a munkások tulzolt követelésekkel léptek fel a munkaadókkal szemben. Ezekben az ügyekben mindenütt benne volt *Klopfstein* keze, amely állandóan ököbe szorul, csupán azzal a céllal, hogy a szocialista központ előtt érdemeket szerezzen magának. Az új párttitkár valószínűleg abban a hitben él, hogy a féktelen terrorizmus az egyetlen eszköz a munkásság gyakran az erőszakosság nyomán támadó antipátiával, amely semmiesetre sem kedvező a munkásságra nézve.

Részletekre nem akarunk itt kiterjeszkedni, de emlékeztetőre idézzük a közönségnek azt a balesetet, amely pár hónappal ezelőtt a szalmapirogárban történt. A munkásság akkor, hogy részt vegyen a temetésén, annak idején mi is részletes tudósítást közöltünk a temetés lefolyásáról, hiszen, minden ferdtől nélkül, úgy a hogy végbe ment. De ennek éppen ellenkezőjét cselekedte a magyarországi szociáldemokratapárt hivatalos organuma, a *Népszava*, amelyet *Klopfstein Ernő* hamisan informált az esetről. Valóságos rémregényt közölt fátylak melletti éjjeli temetésről, amelyen állítólag a munkásság tizezrei vettek részt, akik a holttestet kénytelenek voltak „ellopni”, hogy eltemethessék.

Már ezzel a tényével is kimutatta *Klopfstein Ernő*, hogy céljai csupán a szocialista központ figyelmének felkeltésére irányulnak és ennek elérésére minden eszközt jónak talál. Agitációs tevékenysége különösen a legutóbbi pincérmozgalomban nyilvánult meg. Erre a mozgalomra vezethető vissza a mai tüntetés is, amelynek főrugója azonban a *Klopfstein* ellen intézett kedd éjjeli támadás. A párttitkár és egyenéhány híve ugyanis igaznak vallja azt a képtelen mesét, hogy azt az ismeretlen embert, aki *Klopfstein* a *Simonyi-utcában* bicskával megtámadta, a kávéások és vendéglősök fogadták fel a titkár ártalmatlanná tétele céljából.

(A pincérmozgalom.)

Mióta a pincérmozgalom felszínre került, a rendőrség állandóan figyelemmel kíséri a *Hunyadi-utcai Munkás-Otthon*at, ahonnan az

egész akció kiindult. Ugyyszólván éjjel-nappal készenlétben van a rendőrség és egy része arra az esetre, ha a mozgalom zavargásokra vezetne. Különösen a *pincér-szakegylet* működésének felfüggesztése óta örködött kettőzött figyelemmel a rendőrség, mert már akkor becsülték, hogy *Klopfstein* nagy akcióra akarja bírni a munkásságot és a pincérek a kávé-sok és vendéglősök ellen. Általános pincérsztrájkot és ugynevezett „agyontámogatást”, vagyis a kávéházaknak és vendéglőknek tömeges megszállását vették tervbe és a kiszí várgott hírek szerint nem riadtak volna vissza nagyobb kaliberű tüntetésektől sem. Hogy ez ma este nem sikerült, az csakis a rendőrség erélyes fellépésének köszönhető.

A részleges sztrájk már jóval a *szakegylet* felfüggesztése előtt kisért. A sztrájkot a *Központi Szállóban* akarták megkezdeni december 15-én, amikor az izr. nőegylet estélye volt. *Nagy Lajos* szállodás azonban idejekorán értesült a tervről s az összes aradi kávéház- és vendéglőtulajdonosok elhatározták, hogyha a pincérek abban hagynák a munkát, úgy ők fogják kiszolgálni a vendégeket. Azóta, de különösen a pincér-szakegylet működésének felfüggesztése óta *Klopfstein*nek mindent elkövettek, hogy tervüket siker koronázza. Agitációjuk mindeddig eredménytelen maradt, főleg azért, mert a pincérek nagy része otthagya a szervezetet s az általános sztrájkra irányuló kísérletek mindössze egy kevésbé sikerült jodoform-merényletre zsugorodtak össze.

(Rendőrség és katonaság készenlétben.)

A nagy hévvel megindított akciónak sikerelensége és a *Klopfstein* ellen intézett támadás érlelte meg a párttitkárban és táborkarában a mai tüntetés tervét. Noha a legnagyobb titokban működtek és tudományos előadás örve alatt hívták ma össze a munkásságot, a készülődés híre már délelőtt a rendőrség tudomására jutott. *Sariot Domokos* főkapitány még délelőtt megtette a szükséges intézkedéseket s az összes rendőrtisztviselőket délután öt órára szolgálattételre rendelte. Minthogy a főkapitány nagyszabású tüntetésektől tartott, a katonai állomásparancsnokságot felkérte, hogy intézkedjék katonai készenlétéről, amely szükség eseteére támogassa a rendőrséget.

Az állomásparancsnokság az átirat vétele után rögtön összeállította azoknak a csapatoknak és tiszteknek jegyzékét, akiket az esetleges rendzavarások elfojtására a várbán készenlétben tartanak. Az állomásparancsnoktól, *Arendt Lajos* vezérőrnagytól kapott parancs folytán a 33-ik gyalogezred parancsnoksága egy törzstiszt vezénylete alatt három századost, kilenc főtisztet és 240 főnyi legénységet vezényelt ki; a katonákat fejenként negyven éles töltevényrel látták el. Ez a három századnak megfelelő és elég tekintélyes erőt képviselő csapat ma délután négy órától fogva egész nap és egész éjszaka készenlétben volt a várbán, hogy a rendőrség értesítésére azonnal kivonuljon.

A rendőrség délután öt órakor helyezkedett készenlétbe a városháza udvarán; ott volt valamennyi tisztviselő és negyvenöt főből álló legénység. A főkapitány kiküldötte *Rasztig és Rédl* detektíveket a *Munkás Otthon* elé, hogy az első gyanus jelre telefonon értesítsék a rendőrséget.

(Gyűlés a Munkás-otthonban.)

A *Munkás Otthon* este nyolc órára zsúfolásig megtelt a szociáldemokrata párt híveivel, s megkezdődött „a tudományos előadás.” Az előadó *Kappner Armin* zsidó volt, aki az oroszországi és franciaországi dolgokról mondta el a lapokból olvasott eseményeket.

Ezután *Klopfstein Ernő* lépett az emelvényre és ekkor kezdődött a mai tüntetés előjátéka. A párttitkár citálta *Kappner* előadásából, rátért az aradi viszonyokra és römlött erkölcsök tekintetében Rómához hasonlította a várost. Erős gesztusok kíséretében beszélt, hogy a munkásságot megnyerje céljainak. A már nem egészen ismeretlen frázisokkal különösen a rendőrséget és a sajtót támadta. Összehordott

tűcsköt-bogarat, zsarnokoknak, kényuraknak nevezte a rendőrtiszteket, az Aradi Közlönyről pedig azt állította, hogy ez a lap szítja leginkább a gyűlölködést a munkásság ellen.

Harmadiknak egy munkás beszélt a Klopstein elleni támadásról és boldog-boldogtalant meggyanúsított azzal, hogy a titkár ur élete ellen tör. A minden alapot nélkülöző gyanúsítások után pedig felszólították a jelenvoltakat, hogy „oszoljanak szét.”

(Tüntetés a kávéházak ellen.)

A felhívás után a mintegy nyolcszáz öfnyi tömeg kivonult az utcára, ahol még megsaporodtak időközben megérkezett társaikkal. A tömeg hosszú kígyózó sorban hömpölygött végig a Szabadságtérre felfelé. A *Fehér Kereszt* szálló előtt hirtelen abcug kiáltásban törtek ki és gyalázó szavak röpködtek, amelyek részint a vendéglősöknek, részint a rendőrségnek szóltak. A detektívek ekkor telefonon értesítették a rendőrséget.

A tüntetők folytonos abcugkiáltások közben vonultak fel az Andrassy-térre és nagy zajt csaptak a *Központi Szálloda* előtt is. A kávéházi vendégek az éles fütyök és kiáltások hallatára sietve vonultak vissza a kávéház belső helyiségeibe, attól tartván, hogy a tömeg megostromolja a kávéházat és betöri az ablakokat. Ez a félelem alaptalannak bizonyult. A tüntetők anélkül, hogy erőszakos eszközökhöz folyamodtak volna, tovább vették útjukat a *Hungária* kávéház felé, ahol megismételték az előbbi jeleneteket.

De ekkor váratlan meglepetés érte őket. A városházáról ugyanis hirtelen kivonult a rendőrcsapat, melyet *Berecz Ferenc* alkapitány, *Moldován Odön*, *Szcepkovszky Teofil* és *Kovács Antal* hadnagyok, és *Vidéky Gusztáv* segédtsízt vezettek. A tüntetők a rendőrség láttára nem mozdultak el a Hungária kávéház előtt elfoglalt helyükről, sőt fenyegetőleg léptek fel és zajosan abcugolták a rendőrséget.

— *Le a rendőrséggel! Le a „zsallukkal”!* — kiáltották *Berecz* kapitány felé. (Zsalu tolvajnyelven rendőrt jelent.)

A provokációra *Berecz* alkapitány higgadtan felszólította a tömeget, hogy oszoljon szét. Ez a felszólítás azonban nem használt, a tüntetők nem távoztak és zajosan tovább abcugoltak. A rendőrtisztek ekkor felszólították a közvetlen előttük állókat a távozásra. Többen engedelmeskedtek a felhívásnak, de a tömeg legnagyobb része nem engedett, több tüntető pedig *dulakodni kezdett a rendőrökkel*. Az alkapitány parancsot adott a renitens emberek előállítására. A tüntetők a kapitánynak ezt az intézkedését is zajos abcugkiáltásokkal fogadták, mire *Berecz* utasította a rendőröket, hogy *oszlassák szét a tömeget*. A rendőrök leemelték vállukról a puskát és azt a tömeg felé irányozván, csakhamar megtisztították a Hungária előtti térséget. A tüntetők látván, hogy a rendőrség komolyan veszi a dolgot, a futásban kerestek menedéket és villámgyorsasággal repülőlabák hangos kopogásától visszhangzott az aszfalt.

De dacára a tömeg megfutamodásának, attól lehetett tartani, hogy futás közben beverik a kávéházak ablakait, miért is a rendőrség rohamlépésben futott utánuk és az itt ott renitenskedő suhancokat leterelte az aszfaltról. Az attack közben több összeütközés is történt a békés járókelők és a rendőrség között. A légénység ugyanis nem tudta, hogy ki a tüntető és ki nem az s amint az ilyen esetekben rendszerint megtörténik, mitsem sejtő embereket is leterelt a járdáról. A tüntetők ezalatt futottak részint a mellék utcákba, részint a Szabadság-tér felé. *Berecz* alkapitány elment a Munkás Otthonhoz ahol feloszlásra bírta a még ott levő munkásokat is.

(Le'artóztatások.)

Vidéky Gusztáv ügyeletes rendőrtiszt ezalatt kihallgatta a Hungária előtt letartóztatott tüntetőket: *Medek János* asztalossegédet, *Jochum Antal* kovácsot, *Kádár István* asztalost, *Hajdu József* cipészt és *Hajdu János* kereskedősegédet. *Kádár István*nál töltött revolvért találtak, amelyet elkoboztak.

Az előállított tüntetőket kihallgatásuk után szabadon bocsátották.

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Péntek: 11 k a. opera. (Bérlet C.)
Szombat: 11 k a. opera. (Bérlet A.)

* *Palágyi Lajos* szervezkedése. *Palágyi* Lajos, a miskolci színház új igazgatója, aki tagja a szegedi színtársulatnak, egy honapi szabadságra ment és ezalatt szervezi társulatát. Az új igazgató tárgyalásokat folytat a szegedi színtársulat több tagjával s eddig szerződött *Szohner* Olgát, az ismert nevű viglitéki művésznőt.

* *Fedák. Fedák* Sári, mint említettük, újból szerepel. Budapesti lapok írják, hogy visszatér a színpadra s a Király-Színházban lép föl. A hirt ma megcáfolták, ennél fogva igaz.

— *Művészestély Makón.* *Dálnoki Kádár* Piroska hegedűművész nő nagyszabású koncertet rendezett a napokban *Makón*. Az estélyen a város előkelősége teljes számban megjelent s nagy élvezettel tapsolt a művésznőnek, aki minden egyes számával sikert aratott.

Támadás a trónörökös ellen.

Bizalmatlanság Schönaichnak.

Válság a hadseregszállítások miatt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

1907. január 3.

Az osztrák delegáció ma plenáris ülést tartott, amelyen — mint rendesen — élesen kifakadtak a magyarok ellen, mert a hadseregszállításoknál a magyar kormánynak sikerült a paritást elérnie.

Az ülés érdekesebb része azonban az a páratlanul vehemens támadás volt, amelyet *Stein* alldéutsch delegátus *Ferenc Ferdinánd* trónörökös és *Ferenc Szalvator* főherceg, a király veje ellen intézett. *Stein* abból a szempontból indult ki, hogy az egyik lovassági tábornoka, a másik pedig tábornoknője lévén az osztrák-magyar hadseregnek: minden tekintet felretételével épúgy megbíráhatók, mint a hadsereg bármelyik más tagja. Nem is válogatta meg *Stein* beszédében sem a kifejezéseit, sem a hangot, amelyen az uralkodóház tagjairól beszélt. Különösen a trónörökös ellen lövöldözött a méregbe és szennybe mártott nyilatkat, rut önzéssel és súlyos visszaélésekkel vádolva az osztrák és magyar trón várományosát.

A delegáció izgalmas lefolyású üléséről fővárosi tudósítónk a következőket táviratozza:

Az osztrák delegáció ma délután *Lobkowitz* herceg elnöklete alatt teljes ülést tartott.

Napirend előtt *Dobernigg* delegátus hevesen tiltakozott az ellen, hogy az udvari bálra szóló meghívókon magyar szöveget is alkalmaztak.

Lobkowitz herceg elnök kijelentette, hogy ő is megütközött ezen és intézkedett, hogy az többé ne forduljon elő.

Ezután folytatták a vitát és különösen a hadügyi kérdésekkel kapcsolatban majdnem valamennyi szónok a Los von Ungarn jelszavát bangoztatták. Az összes fölszólalók kijelentették, hogy a hadügyi szállítások kérdésében létrejött egyezség határozottan sérti az

osztrák érdekeket és hogy az ellen tiltakozni kell.

A vita során felszólt *Stein* alldéutsch delegátus, aki beszéde elején kijelentette, hogy évek óta készülnek Magyarországon a különválasztási kísérletek, amelyeknél Ausztria nemcsak a megcsalatott, hanem a fizető fél is. Az osztrák parlament, — mondta a szónok. — sokkal gyávább és szervilisebb, semhogy ez ellen sikeresen küzdeni tudna.

Az elnök rendreutasítása után *Stein* foglalkozik Az U—g hírével, mely szerint a magyar minisztertanács *Polónyi* javaslatára hozzájárult a létszámemeléshez, ha a király koronázásának 40 évfordulója alkalmából a magyaroknak nemzeti koncessziókat tesz. Ezek abból állnának, hogy az új gyalogezredek *Mátyás király*, *Hunyadi János*, *Nagy Lajos* és *Kálmán király* után neveztetnének el, a hadsereg magyar része nemzeti zászlót kap és a két új huszárezred vezényleti nyelve a magyar lesz. *Polónyinak* ezt a javaslatát eljuttatták a királyhoz és a hadügyminiszterhez, továbbá a vezérkari főnökhöz, aki már jóvá is hagyta.

Stein ezután *Ferenc Ferdinánd* trónörökös személyével foglalkozott. Kijelentette, hogy a lovassági tábornoknak *Karinthiában* nagy vadászterülete van, amelynek rendbetartását különböző ezredekkel való katonákkal végezteti. Ezeknek a katonáknak ott három évig ingyen kell szolgálniuk és helyettük szegény parasztiukat hívnak be. Ezt csak azért említi föl, mert a lovassági tábornok más téren is hasonló piszkosságokat követ el.

Elnök félbeszakítja és rendreutasítja a szónokot.

Stein kijelenti, hogy ő egy tábornok személyével foglalkozik, aki visszaél az állásával és ez a tábornok — ismétli — *tok ilyen piszkosságot követ el*. *Konopistban* például anizskártya-gyára van, ahol *Ferenc Ferdinánd* maga, a felesége és gyermekei fényképeit gyártatja, képeslevelezőlapokra ragasztatja és megküldi az összes szatmárnak, természetesen portómentesen, miután a tábornok, mint az uralkodó család tagja, portómentességet élvez. Ugyanez a tábornok *Karinthiában* egész telefonokat foglalt le magának, természetesen szintén díjmentesen és így teljesen elvonta a nagánforgalomtól a telefonvonalat, amelyen ő egész napon át beszélgetett, de egy krajcárt sem fizetett érte.

Hasonló piszkosságokat követ el *Ferenc Szalvator* tábornok is.

Elnök újból rendreutasítja a szónokot és kijelenti, hogy ez nincs kapcsolatban a napirenden levő kérdéssel.

Stein tiltakozik az elnök megjegyzése ellen és hozzáteszi, hogy csak azért támadja ezt a társaságot amely előtt mindenki hasra vágódik, mert megérdemli. Vizsgálatot kér a bejelentett ügyekben és a vizsgálat meg fogja állapítani, hogy az utolsó szóig minden igaz, amit előadott.

— Ezzel a társasággal egyelőre végeztem, fejezte be *Stein* beszédét, amiért ujaab rendreutasításban részesült.

Az osztrák delegáció folyosóján rendkívül izgatottan tárgyalták a hadseregszállításokra vonatkozó egyezményt és nagy az elkeseredés a hadügyminiszter ellen. Az albizottság holnap ülésén a miniszter jelentésének ezt a részét nem fogják tudomásul venni és hogy kellemetlenkedjenek *Schönaichnak*, a költségvetés egyik másik tételét sem szavazzák meg. Valószínű azonban, hogy a miniszter olyan megoldást fog

találni, amelylyel az izgatott kedélyeket lecsillapíthatja.

A holnap Budapestre érkező Beck báró miniszterelnök intervenál majd a pártok vezetőinél, hogy ne idézzenek föl hadügyminiszter-válságot a szállítások kérdése miatt.

HIREK.

— **Wekerle a királynál.** Fővárosi tudósítónk sürgönyzi: *Wekerle* Sándor miniszterelnök ma kihallgatáson volt a királynál, hogy a szokásos újévi tiszteletet elvégezze. Az audiencián folyó ügyekről is referált a miniszterelnök. A kiegyezési tárgyalások folytatására Beck báró osztrák miniszterelnök holnap Budapestre érkezik.

— **Megöltek a pétervári rendőrfőnököt.** Pétervár-ról táviratozzák, hogy ott ma délből azon a szigeten, amelyen a Stolypin-villa ellen merényletet követtek el, egy merénylő lelőtte *Launitz* vezérőrnagyot, a pétervári rendőrfőnököt és azután önmagát lölte agyon. *Launitz* Pétervár város képviselőjében megjelent egy orvosi intézet fölávató ünnepén. Amikor az épület lépcsőjén fölfelé ment, egy fiatal ember hátulról többször rálőtt és mielőtt még megakadályozhatták volna, mellének szorítva a revolvért, magára lőtt és meghalt. *Launitz*, aki a cár egyik legbizalmasabb barátja volt, pár percnyi szenvedés után meghalt.

— **A Kölcsey-zsur.** Meleg, színes világ költözködik néhány félóra a városháza nagytermébe. A Kölcsey-egyesület irodalmi szakosztálya tartja holnap, *pénteken* népszerű zsúrját, melynek programjában novella, szellemes elmélkedés, költemények, dal és zene váltakoznak. Mint vendég szerepel *Liptai* Károly, a kiváló nagyváradi író. Az érdekes program a következő:

1. Novella. Irta és felolvassa *Pogonyi* Nándor.
2. Chopin: a) *As-dur polonaise*, b) *Stroke*: *Valse de concert*. Zongorán előadja *Stroke* Henrik zongoraművész.
3. A férj és az udvarló. Irta: *Liptai* Károly.
4. Giordani: a) *Ária* 1774-ből, b) *Schubert*: *Vadrózsa*, c) *Stroke*: *Műdal*. Éneklő *Vásárhelyi* Terka, az Országos Zeneakadémia operai növendéke.
5. Költemények. Irta és felolvassa *Mohos* Ágoston.

A zsúr öt órakor kezdődik. Belépő-díj 80 fill., az ifjúságnak a karzatra 20 fill. Az egyesületi tagok igazolványaikat délelőtt 11 órától 1-ig vehetik át a Kölcsey-könyvtárban (színház-épület II. em.)

— **A vízművek megváltása.** *Műlek* Lajos dr. királyi közjegyző ma átküldte *Varjassy* Lajos h. polgármesternek a vízvezeték megváltására kiküldött szakértő-bizottság december 31-iki eredménytelen elnökválasztó üléséről kiállított okiratot. Ezt az okiratot a város a szerződés értelmében felterjeszti *Andrássy* Gyula gróf belügyminiszterhez, aki kifogja nevezni a szakértő-bizottság elnökét.

— **A csanádegyházmegye ünnepe.** Január 4-én ünnepli a csanádegyházmegye 17-ik évfordulóját annak, hogy *Desseffy* Sándor püspök az egyházmegye püspökévé kinevezetett. Ebből az alkalomból a temesvári székesegyházban ünnepi istentisztelet lesz, amelyen a misét *Németh* József fölszentelt püspök pontifikálja. Istentisztelet lesz az egyházmegye valamennyi templomában.

— **Az aradi román templom fölszentelése.** Az aradi görögkeleti román egyház Tököl-téri templomát, amint ismeretes, még a nyár folyamán nagy díszszel renoválták. A templom két tornyát újjáépítették s a templomot külsőleg tetszhetesebbé, belső berendezéseit pedig díszesebbé tették. A renovált templom új be-

szentelés alá kerül, a melyet vasárnap, január 6-án, az óhitűek karácsonyát megelőző napon tartanak meg nagy ünnepiességgel. A beszentelést *Papp* I. János püspök végzi, akinek bőkezűsége tette jelentős részben lehetővé a templom új köntösbe öltöztetését.

— **Kossuth a postásokhoz.** Érdekes leíratot intézett *Kossuth* Ferenc kereskedelmi miniszter *Szél* Ernő postafőfelügyelőhöz, az aradi posta- és táviróhivatal főnökéhez. A leírat, amelyet az összes postafőnökök megkaptak, *kilátásba helyezi* a postások kívánságainak teljesítését és utasítja a főnököket, hogy a postások kívánságait terjesszék föl és tegyék meg azokra észrevételeiket. A miniszter egyben bejelenti, hogy a postafőnököket februárban értekezletre hívja egybe.

— **Vasutassztrájk Bulgáriában.** *Szófia*-ból táviratozzák: Vdékrol érkező jelentések szerint az összes vasuti hivatalnokok *csatlakoztak a vasuti alkalmazottak sztrájkjához*. A kormány a vidéken is katonai rendszabályokhoz folyamodott, hogy a zavargásoknak elejét vegye. A vasuti forgalmat, részben utászkatonákkal, helyreállították. Azon vasutasokat, akik tartalékosok, fegyvergyakorlatra hívták be, hogy ily módon szolgáltatásra kényszeríttessenek. A szófiai egyetemi hallgatóság egy része, kik többnyire szociálisták, csatlakoztak a sztrájkolókhoz és forradalmi dalok eléneklésével demonstráltak, mely alkalommal *zavargások is történtek*.

— **Szexuális problémák az iskolában.** *Drezda*-ból táviratozzák: Drezda város tanácsa a közoktatásügy terén rendkívül nevezetes lépést tett. A város tanácsa ugyanis elhatározta, hogy februárban vagy márciusban a gimnáziumok és reáliskolák legfelsőbb osztályának tanulói számára *szexuális problémákról* előadásokat tartat elsőrangú orvosokkal. A tanulók csak szülői engedéllyel vehetnek részt az előadáson és a városi tanács kijelentette, hogy legjobban szeretnék, ha a *tanulók szülői is megjelenének* az előadásokon.

— **Szemere kártyavesztése.** *Szemere* Miklós cáfol. Ezt írja ma egy könyvatos:

A Nemzeti Kaszinóban állítólag előfordult hatszázötvenezer koronás kártyavesztéségre vonatkozólag a „Független Hirmondó” fel van határozva annak kijelentésére, hogy a menyinyiben az említett „Sz. M. ismert sportsman” alatt *Szemere* Miklóst értik, ez valószínű, mert *Szemere* Miklós a magyar delegáció utolsó ülése óta nem tartózkodik Budapesten s így szombaton este sem kártyázhatott a Nemzeti Kaszinóban.

Részben igaza is van a könyvatosnak. *Szemere* Miklós valóban nem most szombaton este, hanem egy héttel azelőtt játszott a Nemzeti Kaszinóban. Hogy pedig vesztett 650.000 koronát, azt nem cáfolja a könyvatos se.

— **Franciaország berlini nagykövete.** Kölnből táviratozzák: A *Kölnische Zeitung* jelentése szerint *Cambon* madridi francia nagykövetnek berlini francia nagykövetté való kinevezetése a legközelebbre várható, miután francia részről történt tudakozódásra Berlinből az a válasz érkezett, hogy *Cambonnak* nagykövetté való kinevezése akadályokba nem ütközik.

— **Öngyilkos színész.** *Bécs*-ből táviratozzák: *Hauser* Anna volt udvari operaénekesnő ma reggel lakásán fölakasztva, holtan találták. A művésznő az utóbbi időben attól tartott, hogy meg fog vakulni és ezért követte el az öngyilkosságot.

— **Nagy tűz Portsmouthban.** London-ból táviratozzák: A portsmouthi állami hajógyárban tegnap este nagy tűz támadt, mely sok ezer font értékű, az állami hatóságok tulajdonát ké-

pező készletet elpusztított. Bárha a városi tűoltóságot munkájában a kormánydokok tűoltóvonatai és a kikötőben lévő hadihajók legénysége támogatta, a tűz aránylag rövid idő alatt igen nagy mérvet öltött. Hajnali két óráig a tűoltók munkája csak annyi eredménnyel járt, hogy a tüzet eredeti helyére korlátozták, minthogy azonban erős szél a lángokat a *hajógyár falán át a kikötő felé* korbácsolja, attól tartanak, hogy a tűz oda is átesap. Eddig semmi kilátás nincsen rá, hogy azokat az épületeket és készleteket, melyekbe a tűz belekapott, megmenthessék.

— **Bakakaszinók.** A honvédelmi miniszternek rendelete értelmében a m. kir. honvédség gyalog és lovas csapatainak állomáshelyén mindenütt altiszti olvasótermeket állítanak fel. Ezek az olvasótermek a laktanyában lesznek: megfelelő butorzáttal, egyelőre szerényebb méretű könyvtárakkal fogják felszerelni és folyóiratokat, komoly irányú lapokat járatnak a tanulni vágyók számára. Az altiszti olvasótermekből természetesen ki lesznek zárva a politikai és szociálista természetű újságok. Mindenesetre üdvös intézmények lesznek ezek az olvasótermek, mert ezután lesz legalább alkalmas hely a laktanyákban, ahol az altisztek legénység értelmesebb része napról-napra találkozní fog és az alárendeltség nyomasztó érzete nélkül eszmecsere folytathat egymással. A honvédelmi miniszter az olvasótermek felállításának céljaira állomásonként a létszámhoz mérten 400–600 koronát engedélyezett és főtartására évenként bizonyos hozzájárulási összeget biztosított. A rendelet értelmében az olvasótermet Aradon is be fogják rendezni.

— **Ferenc József, mint nyelvész.** Egy prágai újság írja *Ferenc Józsefről* ezt a történetet: A magyar koronázás huszonötödik évi fordulóján ünnepi számot adott ki egy budapesti képes folyóirat. Az ünnepi számba a királytól is kért kéziratot a szerkesztő s a király ez írta egy papírosra: *Bizalmam az ősi erénybe*. A szerkesztő zavarba jött, mert nem tudta mit tegyen. A hiányzó *n* betűt pótolni nem szabad, mert az meghamisítása lenne a király kéziratának; az egész kéziratot mellőzni tisztára lehetetlen, mert megsértené vele a királyt; hibásan kiadni a kéziratot: ez sem ajánlatos, mert a magyar közvéleményt keletlenül érintené, ha a király magyar írásában hibát látna. Nem maradt tehát más hátra, föl kellett valakit küldeni Bécsbe, hogy valamely udvari személyiséggel visszaadják a királynak a kéziratot, a hiányzó betű pótlása végett. A király mosolygott, amikor a kéziratot átadták neki és ezt mondta:

— Tudom, hogy a modern magyar helyesírás szerint kellett volna a szó végébe egy *n* betű, de én régi helyesírás szerint írtam azt a szót.

Meg is mondta a király, hogy milyen könyvből írta ki valamikor az ismert jelmondatot s a budapesti küldött nagyon meg volt lepve, amikor hírét vette a király magyar nyelvtudásának.

— **Eihunyt színművész.** *Bécs*-ből táviratozzák: *Witte* udvari színész ma délelőtt meghalt.

— **A Kossuth-harang.** Azoknak, akik a románok ellen irányuló állandó és részben jogos vádakkal szemben a románok hazafiságát hangsúlyozták, elégtételül szolgálhat a következő kis eset, amely különben oly jelentéktelen és egyszerű, hogy csak ebből a szempontból érdemel megemlítést és figyelmet. *Novotny* Antal temesvári harangöntőnél nemrégiben megjelent egy szaniszlói román ember és román nyelven a szaniszlói református templom számára egy 700 kilós súlyu harangot rendelt azzal a kikötéssel, hogy a harangot rajta legyen *Kossuth Lajosnak és két fiának relief képe*. A rendelés alapján készült harangot legközelebb már rendeltetési helyére szállítják.

— **Szahara császára — meghalt?** Párisból gyászhir érkezik, amely szerint *I. Jakab*, a Sahara császára, állítólag meghalt. Több párisi lap jelenti ezt, anélkül persze, hogy e történelmi esemény közelebbi körülményeiről

valamit közölni tudna. Így hát azok, akik mélyen fájlnának, ha ez az ország nélküli császár nem játszaná tovább mulatságos szerepét, még meríthetnek egy csöppnyi reményt, hogy a komédia nem ért véget. Sőt az sem lehetetlen, hogy *Lebaudy*, aki az utóbbi időben némileg feledésbe merült, a maga halálának hírével akar megint egy kissé beszéltetni magáról. Vagy az is meglehet, hogy ezzel a hírrel csak hitelezőt és a végrehajtókat akarja megrémíteni. Elvégre ez sem először történne most. Valóban úgy látszik, hogy a „szaharai császár” financiái nincsenek a legjobb rendben, amennyiben egy párisi lap jelenti, hogy „Ő felsége I. Jakab” (amint ez a Chéri-féle etablissement katalógusában olvasható), január 5-én Párisban árverés alá bocsájtja versenystállóját. Ez a versenystálló hét lóból áll, amelyek ezideig egyáltalában nem jelentek még meg a startnál.

— **A színház és a belügyminisztérium.** A színházi ügyek, amelyek eddig a belügyminisztérium közjogi osztályához voltak beosztva, az idén a kormány nyilatkozatai és a képviselőház határozata szerint a vallás- és közoktatásiügyi minisztérium ügykörébe kerülnek. A változás csak a költségvetés törvényerőre emelése után válik aktuálissá. A belügyminisztériumban azonban *Andrássy* Gyula gróf belügyminiszter utasítása folytán már megtették az előkészületeket az átadásra, lezárták a színházi alapok számadásait, elintézték a függő ügyeket, úgy hogy az átadás egy-két nap alatt bármikor fogantatható legyen. Személyi változás belügyminisztériumban a dolog miatt nem várható. A számvitel érdekében a belügyminisztérium egyik számvevősegi tisztviselőjét talán néhány hónapra a kultuszminisztérium rendelkezésére bocsájtják.

— **Megint egy új tánc.** A kake-walk, kikapoo és matchiche amily gyorsan hozták lázba a közönséget, épp oly hamar el is vesztették varázsukat. *Clerc Borel* ur, a macsics komponistája új tánczenét írt, amelyre a *kicking* nevű táncot járják. A párisi *Folios Bergère*-ben a minap mutatták be ezt a táncot, amely valóságos lázba hozta a közönséget. Bizonyos, hogy rövidesen hozzánk is eljut a *kicking*.

— **Nem lesz zongoraadó.** A francia képviselőházban nemrégiben elfogadták a zongora megadóztatására vonatkozó törvényjavaslatot. A szenátus pénzügyi bizottsága azonban — mint *Páris*-ból jelentik — legutóbbi ülésén elvetette ezt a tervezetet.

— **A főremagyarozott vizesöpp.** A felső-ausztriai tartománygyűlés egyik minapi ülésén furcsa incidens történt. Közvetlenül az ülés megnyitása után fölállott *Ebenhoch* dr. tartományi főnök és általános figyelem között a következő kijelentést tette:

— Épp az imént közölték velem, hogy a karzatról leköttek egy képviselőre, ennél fogva kifogom üritetni a karzatot. (A képviselők tapsolnak.) Kérem a karzatot kiüriteni! (Taps.)

Miután a karzaton ülők vonakodtak helyeiket elhagyni, a tartományi főnök megegyezően szól:

— Kérem a karzatot kiüriteni!

Mikor az utolsó ember is eltávozott a karzatról, folytatták az ülést. A karzat kiüritése teljes rendben történt. Egy negyedóra múlva a tartományi főnök jelentette, hogy a karzat kiüritésének következményeképp egy hölgy jelent meg az ülésterem előtt és kijelentette, hogy sértő szándéka nem volt, hanem kalapjáról a hó a nagy melegben leolvadt és — a terembe esurgott. A vizesöpp egy képviselő fejére esett, aki nagyon tulzottan fogta föl ezt a kis kalamitást. A karzatot erre újra megnyitották a közönség számára, amely csakhamar elfoglalta előbbeni helyét és a komikus félreértés eloszlott.

— **Gazdasági tudósító.** A földmivelésügyi miniszter Makó város területére nézve *Molnár*

Demeter makói lakost a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

— **Karamból.** *Debrecen*-ből sürgönyzik: A királyházai vasúti vonalon *Som* állomáson két tehervonat összeütközött. A mozdonyvezetők és fűtők leugráltak a vonatról. Hét kocsi összeroncsolódott.

— **A IV. országos borvásár.** A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete március hó 23-ig tartja a legközelebbi országos borvásárt *Pozsonyban*, mely iránt országszerte nagy érdeklődés mutatkozik. Miután ugy *Ausztriában*, mint *Németországban* az idén igen rossz szul sikerült a szőlőt, mindazok a szőlőbirtokok, akiknek régebbi borkészletük van, nagyon helyesen teszik, ha boraikat a vásáron bejelentik, mert ilyen kedvező alkalom borok jó áron való értékesítésére egyhamar nem kínálkozik. A borvásárra jelentkezni február 20-ig lehet. Aki azon részt venni kíván, forduljon bejelentő lapért a Magyar Szőlősgazdák Országos-Egyesületének igazgatóságához (Budapest IX. Üllői-ut 25. II. 11.)

— **Köszönetnyilvánítás.** Az Illés utcai fiúiskola tantestülete ez uton is hálás köszönetét nyilvánítja *Csik* Ciriák dr. minorita rendfőnöknek, amiért a január 6-án az iskolában bemutatandó pásztortátek diszkrétnek költségére 15 koronát adományozott.

Elveszett a Teleky utca, Deák Ferenc-utca és Andrássy-téren egy női aranylánc, matt arany amulettel. A becsületes megtaláló illő jutalomban részesül a Kapa-utcai leányiskolában.

— **Nagy alkalmi tártat Weinberger** Ferenc ékszerésznél Arad. Andrássy-tér 20. sz. Fischer Elíz-palota. Aki szeretettét egy gyönyörű szép ékszer-tárggyal ohajtja a karácsonyi ünnepekre meglepni, az forduljon bizalommal hozzá. Csakis kiváló finom ékszerek, hajszálra szabályozott valódi genfi arany, ezüst és acél, női és férfi zsebkörök kerülnek szolid és olcsó árakon eladásra, tört arany és ezüst kicseréltetik, avagy a legmagasabb áron vásároltatik, gyors, szolid és pontos kiszolgálást. Telefon 489. Arad legelső és legrégebbi ékszerkészítési és javítási műhelye.

— **Szab-féle pármái ibo yaszappan** a szapanok ideálja. Rendkívül kellemes ibolyaillata s bőrpuhító, üde hatása olyan, hogy egyetlen külföldi szappan sem versenyezhet vele. Készíti Szabó Béla piperezappan-gyáros Miskolcon. Darabja 80 fillér, 3 darab 2 korona 20 fillér. Aradon kapható Vojtek és Weisz droguériájában, Földes K., Ring L., Rozsnyay M. gyógyszerészeknél, Brunner Béla, Guttmann és Berger. Glück Dezső kereskedőknél. Az országos hírű Szabó-féle gyermekszappant az anyák figyelmébe ajánljuk.

— **Praeservatív ideális legjobb minőségben** Vojtek és Weisznál.

Harc a koporsó mellett.

Az öngyilkos katona regénye.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától.

Arad, január 3.

Kocsis Gáspár, a szegedi 46-ik gyalogezred közvéltéze szüleinek házában agyonlőtte magát. Az öngyilkos katona évek óta udvarolt egy *Csala* Margit nevű leánynak. Szerelmük még felsőkereskedelmi iskolai diák korában kezdődött s a benső vonzalom, mely szíveiket szorosan kötötte össze, nem látszott akadályokat ismerni. A fiatalok szerelme makacsságával ragaszkodtak egymáshoz. Így történt aztán, hogy mikor tanulmányaival szakított és önként beállott katonának, a szerelmes leány megígérte, hogy a három év elmúltát hűséggel és türelemmel fogja kivárni. Eléggé módosnak érezte magát ahhoz, hogy kedvesét megvárja.

Ámde *Kocsis* Gáspár édes anyja — úgy beszél — hadat üzent a szerelmüknek. A leányt érdemtelennek tartotta arra, hogy a fiát szeresse. A két szerelmes mindezek ellenére is állhatatos maradt. Ugy határoztak, hogy mindenképen egymáséi lesznek. Ebbe azonban már egyéb körülmény is beleszólt. *Csala* Margitot ugyanis hozzáérőltették egy temesvári szabáshoz, hogy ezzel a végleges szakítás megtörténjék.

Az alig egyhetes menyecskét *Kocsis* Gáspár Temesvárott meglátogatta. Mikor hazajött, édes apja szemrehányásokkal illette

— Nem szégyenled magad? Egy férjes asszonyt látogatni meg?

— Hiába beszélnek, hűségemet meg nem ingatják — mondta szomorúan.

Szavát sietett beváltani és inkább halálba ment, mint az örök boldogtalanságba.

Halála hírére *Csala* Margit tegnap reggel Szegedre érkezett. Fekete gyászruhában egész délelőtt ott sirdogált a hűséges kedves koporsójánál. Több ízben görcsös zokogással borult a holttestre és panaszos jajszókkal hullatta rá pataként omló könnyeit. Délután koszorút helyezett a koporsóra, amelyet azonban *Kocsis* Gáspár édes anyja félre dobott.

— Mit akar ez itten? — mondotta. — Maradt volna ott, ahonnét jött. Ugy sem szerette a fiamat...

— Én tudom, hogyan szerettem és amit tettem, arra is mások kényszerítettek.

Sikoltozások és kiáltások hangzottak föl ekkor a koporsó mellett. A fiatal asszonyt csak nehezen tudták a koporsótól elvonszolni. Kétségbeesett fájdalommal hajtogatta még akkor is.

— Téged elvisznek, de fogadom, hogy nemsokára én is követlek!

Az ezredparancsnokság beleegyezése következtében a temetés ma délután volt a szegedi csapatkórházból. A szomorú véget ért *Kocsis* Gáspár koporsóját buba borult kedvese virágokkal szórta tele s utolsó útjára a résztvevők sokasága kísérte el. A temetésen ismét heves jelenetek játszódtak le s a fiatal asszonyt őrzik, hogy öngyilkosságot ne követhessen el.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ *Sulkovszki* herceg pöre. Bécs-ből írják: *Magner* Herman régiség- és ékszerkereskedő nemrég csődbe jutott. A behajthatatlan követelések között szerepelt a gondnokság alatt álló *Sulkovszki* József Mária-hercegnek egy 18.864 koronás adóssága is. A tömeggondnok a követelést pörölte, mire a herceg bonni és aradi gondnokai közösen *Schwach* dr. ügyvédet bízták meg a herceg képviselétével. A tárgyalás során kiderült, hogy a herceg, amikor a régiségeket vásárolta, már gondnokság alatt állott. A tömeggondnok erre a vásárolt tárgyaknak közöttük I. Napoleon órájának visszaadása iránt indított pört. Ebben az ügyben most lett volna a tárgyalás, de a felek a tárgyalás előtt nyolcezer koronában kiegyeztek.

§ **Megbírságot kortesek.** *Debrecen*-ből jelentik: Az itteni törvényszék még az 1905. januári általános képviselőválasztásokból kifolyólag *Aczél* Géza városi főmérnököt, *Veres* László földművest és *Papp* Lőrinc ügynököt, néhai *Münlich* Aurél melletti korteskedésért, valamint a választójog elleni vétségért 200—80, illetőleg 40 korona pénzbüntetésre ítélte.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Január 3 —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 124—125 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 1.5—126 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 126—127 fillérig.

NAPIREND.

Január 4. Péntek. Róm. kath. naptár: Titusz püspök. — Protestáns naptár: Tízusz. — Görög-keleti naptár (december 22.): Anasztázia. — A nap két 7 óra 49 perckor, nyugszik 4 óra 20 perckor.

A Fehér Kereszt-egyesület ingyenes orvosi rendelő-üzemelte Magyar-utca 6.) Rendelő orvosok: Dr. Leitner Ernő délután 3—4. Dr. Fodor József délelőtt 8—9. Dr. Rosenbaum Pál délelőtt 8—9. Dr. Hermann J. Károly kedden és pénteken délelőtt 12—1 órákor.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, elvélve csapadék.
Január 4. A Kölcsey-egyesület irodalmi szakosztálya-nak zsűria délután 4 órakor (Városház.)
Január 5. Az aradi turista-egyesület közgyűlése este 6 órakor (Vass szálló.)
Január 9. Városi közgyűlés délután 4 órakor.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDEÉS

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 3

Kínálat és vételkér korlátozott. Amerika $\frac{1}{4}$ olcsóbb. Elkel 15,000 métermázsra 2 $\frac{1}{2}$ fillérrel magasabb áron. Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprilisra	7.48—7.49	7.47—7.48
Buza októberre	7.76—7.77	7.75—7.76
Rozs áprilisra	6.70—6.71	6.68—6.69
Zab áprilisra	7.42—7.43	7.41—7.42
Uj tengeri	5.14—5.15	5.13—5.14

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	692.25
Magyar hitelrészvény	841.50
Leszámitóbank részvény	530.25
Déli vasút	177.75
Magyar koronajáradék	96.35
Rima-Murányi vasút részvény	576.50
Osztrák-magyar államvasút részvény	493.50

CSARNOK.

Peppa.

Írta: P.-Kasper Gizl.

Langyos nyári éjszakán, a vágyak és szerelmek lángolásának idején, kint csatangoltunk Ós-Budaváran. Valami bucsuste-féle korhelykedés volt. Külföldre készültem — a fiatalos ésszel vadul átlumpolt esztendő után — és ezt az estét még a multnak szántam.

A mámoros szeretkezés hangulata szállott le a mulatóra. A vigadni vágyók hangos jókedve csapongott, könnyüvéru hölgyek mosolyogva libbentek odébb. A sokféle zenekarnak a hangja egyetlen akkorddá vegyült a légben s valami misztikus érzést varázsolt a lelkembe.

Egy kisebbszerű kávéház terraszára kerültünk; éppen a zenekar mellé. A pincérleányok hívták úgy, hogy „zenekar”, pedig csak amolyan talián utcai énekes csoport volt. Elöl egy durva formájú férfi, mandolinját erősen a melléhez szoritotta s nagy buzgalommal énekelt valami olasz melódiát. Négy leány — fekete, mosolygó szemű — kísérte, haik, cselegőserű hangon, mely lágyan csendült bele az est zafába. S mögöttük, leghátul, egy ötödik leány ült.

Szntén a társasághoz tartozott, de nem énekelt. Két keze mozdulatlanul pihent az ölében, maga pedig merengve nézett az előtte hömpölygő, nyüzsgő tömegre.

„Csodálatos lány volt ez az ötödik. Ahogy megpillantottam, nem tudtam róla visszavonni a tekintetemet; nézt m, bámultam sokáig. Nem tudom, én voltam-e különös hangulatban, vagy annak a talián leánynak a lényében volt valami varázslatos, de ahogy mereven bámultam, eltűnt a szemem elől a mulató s Olasz-honnak egy csodásan szép vidéke állt előttem derűs égboltjával, fakadó, illatos virágaival. A zenéjük sem hallottam, illetve valami bú-bájós muzsika szűrődött a fülemhez, mely a virágok, a játszi napsugarak csengő kacajából volt összetéve. S a paradicsomi vidéken, magas zöld fű között, ez az olasz leány játszadozott, csókoltatta a virágokat, s gyermekes jókedvvel kapkodott egy-egy tarkaszárnyu pillangó után.

S amint az a varázslatos kép mind élesebben tűnt elém: megértettem. Az a leány igazi típusa volt az olasz nőnek. Mintha ő képviselte volna a citromok nevető hazáját, Olaszországnak minden szépsége áradt elő a testéből. Krasszikus, finom arcéle a Botticelli aszszonyaira emlékeztetett, fekete szemeiből bódító tűz villant elő, sötét hullámos haja pedig mintegy megkoronázta karesu, szabályos testét.

Valami ellenállhatatlan vágy késztetett, hogy odamenjek hozzája. A háta mögé kerültem, széket toltam melléje s odaültem. Észre sem látszott venni. Fel sem ébredve merengéséből, bámult tovább maga elé.

Megérintettem a karját s megszólítottam.

— Tud magyarul?

Megfordult és azokkal a mélységes tűző szemekkel, melyeknek sugara a szívig hatott, csodálkozva nézett rám.

Megpróbálkoztam németül.

— Mi felett gondolkodott oly sokáig az imént?

A lány csak nézett rám csodálkozva, nagy komolysággal, de azután hirtelen elmosolyodott. Elszégyeltem magamat. Németül se tud, én meg taliánul nem tudok. Hát ne beszélgesünk, gondoltam. Valami érdekeset úgy sem tudtam volna neki mondani, annyira megkötötte érzékeimet a bámulat. Ott ültem mellette mozdulatlanul, szó nélkül. Ő pedig, mintha ott sem lennék, karjait ismét az ölébe ejtette, s belebámult a messzeségbe.

A többiek meg csak fújták tovább, szünet nélkül a nótákat. A mandolin nagyokat recscent, de hangját elnyelte a pohárcsengés, mely egyre erősebb lett a szomszéd asztaloknál.

A férfi egyszer csak hátrapillantott s észrevette, hogy én ott ülök a leány mellett. A szeme haragosan villant s durva tekintettel nézett hol a leányra, hol én rám. Egyre dühösebb pillantásokkal nézegetett bennünket, majd pauzát intett, letette a mandolinját s odajött hozzánk. Megállt a lány előtt és kiméletlenül ráírvallt. Nem értettem, hogy mit mond neki, de a nevét többször emlegette: Peppa, azt megértettem a szavaiból. A leány összezökkent a férfi pillantása alatt, ijedten lehajolt a földre, felvette ott heverő gitárját és a nyakába akasztotta.

Az ének újra megkezdődött. A hangja, mint siró panasz vált ki a többi közül, de ő maga is csak oly szomorú volt.

Láttam, hogy alkalmatlan vagyok neki, otthagytam, s visszamentem a fiúk közé. Azok már messze tartottak — a pezsgőnél. Két lány is került az asztalhoz valahonnan, nagyokat koccantak a karesu poharak s a habzó ital csakugy ontotta a jó kedvet.

De az én kedvem nem jött vissza. Folyton arra az olasz leányra gondoltam s őt nézegettem. Úgy tűnt fel, mint egy törekény szep virág, amelyet a mérges pocsolába ültettek; most még illatozik, de pár nap, s beléje is feliszvódik a pocsolja fertője. Milyen kár érte. Ez a virág más talajt érdemelt volna. Ránéztem arra a két leányra, kik asztalunknál tele szájjal itták a pezsgőt, aztán meg Peppa került a szemem elé. S a szívemet a fájdalom összeszorította. Szegény Peppa!

Mikor az első ősz hajszálát észrevettem a fejemen, már újból Olaszországban voltam. Barangoltam a világban; kintzott a szomjúság a Saharában, jeget fagyasztott ajkamat, az északi szél, bujtam az egyiptomi gulákat, s bámultam a sárga Hoanghó széles kanyarulatait. S különös, arra az olasz leányra gyakran kellett visszaemlékeznem. A tikkasztó nyári éjszakákon, mikor kimerülten hevertem a bambusz-sátor alatt, s kint az őserdők rengetegekben rémület közt eltöltött éjjeleken gyakran megjelent előttem ringó alakja, komoly szemeit bánatosan rám függesztette, de a hangját még álomban sem hallottam. S ilyenkor mindig fájdalom fogott el. Vajon hol lehet most Peppa? Olyan-e még, mint volt akkor este, vagy ő is belekerült már abba az áradatba, mely annyit elsodor?

Vagy öt évre rá, hogy hazulról elkerültem, utam Olaszországba vezetett. A lagunák városában sétáltam. Tavasz volt, enyhe napsugarak játszadoztak a doge-palota tetején s a Lidón nyáriasan öltözködött tarka tömeg hullámozott.

Az ut szélén énekesek ültek. Az elől ülő kalapját tartotta s szemtelen vigyorgással tolt a jövő-menők elé. Elővettem pár centesimit s bedobtam a kalapjába. Sahogy arcába tekintettem, valami homályos emlékezés szállt meg; én azt az embert ismerem! De hol láttam?

Már vagy ötven lépésnyire voltam tőle, mikor hirtelen agyamba villant az emléke. Ezek voltak akkor Ós-Budában Peppával. Viszszarohantam hozzája, karon ragadtam s rákiáltottam:

— Hej! Hová tettétek Peppát? Hol van Peppa?

Ő is rám ismert. Alázatosan összekuporodott, de a keze ökölbe szorult, mikor válaszolta:

— Peppa gonosz, Peppa megcsalt!

— De hát hol van, szólj!

— Hol? Megcsalt, elhagyott. Ott maradt a signore hazájában. Gonosz, álnok volt.

Aztán megeredt a nyelve, szaporán mesélte el, hogy ő nevelte fel Peppát két éves korától fogva, jobban vigyázott rá, mint az édes anyja s ily hálátlanul fizetett neki. Közben a könny megeredt a szeméből s keserűen fejezte be:

— Ott maradt a signore hazájában. Megcsalt. Elhagyott. Pedig én szerettem.

Nem kérdezősködtem tovább. A kezébe nyomtam egy lírás pénzdarabot s otthagytam.

Szegény Peppa! Tehát mégis utolérte a végzete.

(Vége következik.)

IDEGENEK ARADON.

— Január 3

Központi szálloda. Back Adolf bizt. tikár Budapest. — Bölte Frigyes birtokos Körösbánya. — Lakos József urad. könyvelő Temesberény. — Ifj. Nagel Henrik bérlo Nagyjeró. — Grosz Lipót kereskedő Budapest. — Hermann Henrik kereskedő Budapest. — Freund Sandor kereskedő Budapest. — Grünwald Jenő kereskedő Prága. — Theil Ferdinánd kereskedő Segesvár. — Medveczky Arpad erész Kesinc. — Lonovits Gyula birtokos Makó. — Reichl Ferenc magánzó Szabadra.

Fehér Kereszt szálloda. Gerő Arpad mérnök Budapest. — Geiringer Károly mérnök Budapest. — Török Arpadné és leánya Világos. — Pavlovits Ignác és leánya Pankota. — Palkó Lázár Pankota. — Meszer Mór kereskedő Temesvár. — Kókai Imre magánzó és neje Szolnok. — Kornis Sandor és családja Lugos. — Pataky Sandor hivatalnok Szeged. — Kormos Antal és neje Szegszárd. — Garai Lajos rom. kath. lelkész Nagyvárad. — Madar Iván gazdalkodó és családja Bajoin. — Veigel Henrik utazó Budapest. — Fuchs L. utazó Budapest. — Kornisch József utazó Budapest. — Gerő Armin utazó Budapest. — Adelsberg Miksa utazó Budapest. — Kovács Ignác utazó Budapest. — Szende Ignác utazó Budapest. — Herczföld Sandor utazó Budapest. — Kelemen Manó utazó Nagyvárad. — Stern Salamon utazó Nagyvárad. — Rózsa Imre utazó Kecskemét.

Nemzeti Színház.

C) bérlet.

C) bérlet.

Pénteken, 1907. évi január hó 4-én:

IIKA.

Eredeti vig daljáték 3 felvonásban. Írta: Egressy Beni. Zenejét szerző: Deppler Karoly.

SEMELEK:

Podgrassy Hunyad J.	János	Ladislai J.
I.ka. leánya Kapesz J.	Zita	Fenyvessy M.
István, ispán Ferrari A.	Miska	Nyárai A.

Közdete este 7 és fél órakor.

NYILTTER.*

2381

Ügyeljünk az eredeti orosz vámszállagra és az eredeti csomagolásra, melyen a védjegy K. & C. látható.

Kapható: Voltek és Weiss-nál. 3764

Meghivó.

Aradon, 1907. január 6-án farsang
első vasárnapján a

:-: Központi szálloda nagytermében :-:
tartandó

nagy álarczos bálra

3206 a nagyérdemű közönséget
mely tisztelettel meghívja a

Rendelzéség.

Belépti-díj: személyenként álarcosoknak 80 fillér, az álarcos hölgyeket kísérő hölgyek (garde-dame) szinte 80 fillér, urak személyjegye 1 korona 40 fillér.

A tánchoz való zenét **Almai Albert Laci**
zenekara szolgáltatja.

A vizsgás 9 órakor veszi kezdetét.

A legszebb álarcosnő és a legszebb álarcos férfi között egy meglepő szép és értékes ajándék lesz kisorsolva. — Az ajándékok kiosztása bíráló bizottság által pontosan 1 órakereszesi kezdetét.

Könyvkötészetünkben
egy ügyes fiu
tanulónak
felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Szólóoltványok.

Fajtisza riparia portalis alanyon oltott, elsőrendű, dusgyökerzetű, bor és csemegefaj

fásoltván yokat

bármily mennyiségben szállít:

Hámory Gazdaság szőlőoltvány-telepe Arad.

Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szívesen
szolgál Deák Ferenc utca 3. sz. a. 2761

Telefon 229.

Telefon 229.

Permetező javítások elfogadtatnak.

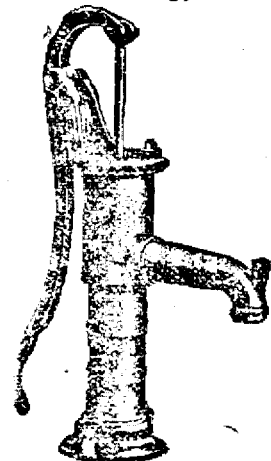
Borszivattyuk

• DOZZA való legjobb minőségű
gummi csővek legolcsóbb gyári
árakon.

A szivattyú hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyébbb tisztálanságok azonnal továbbíttatnak, ezáltal a szivattyú nem romlik és a bort nem renthatja, a gépezet jó működéseért 8 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

**Solyó szelepekkel. Közad-
geknek legalkalmasabb,**
mert homokos és sáros víz hasz-
nálatalánál sem tegadják meg a
szolgáltatást, — a gép jó működé-
sért 8 évi jótállás (ingyen levítés),
tuzza való országos egységes csa-
varok és a legjobb minőségű belül
gumirozott
kendercsövek
a legolcsóbb
árban.

König Otto

a. királyi szabadalmazott tűzi fecskendő
és szivattyú készítő. 274

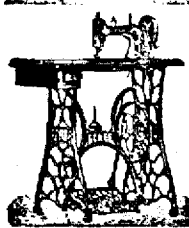
Arad, Rakóczy-utca 27. sz.

The image is a vintage advertisement for the Aradi Nyomda Részvény Társaság (Aradi Printing House Share Company). The central element is a tilted rectangular card with a decorative border. At the top left of this card is a circular logo containing a stylized 'A' and the text 'TELEFON 157. SZ.'. Below the logo, the text 'ARADI NYOMDA' is written in a large, bold, serif font, followed by 'RÉSZVÉNY TÁRSASÁG' in a smaller font. The main title 'KÖNYVKÖTÉSZETÉ' is written in a large, bold, serif font, with 'Aradi és családi vasutak palotája.' in a smaller font below it. A horizontal line separates the title from the text 'AJÁNLJUK A LEGMODERNEBB ŐZ. PÉRKEL FELSZERELI'. Below this, the text 'KÖNYVKÖTÉSZEINKET,' is written in a large, bold, serif font, followed by 'HOL A LEGEGYSZERŐBB BEKÖTÉSŐL FOGVA A LEGFENYESEBB KIALÍTÁSÚ DISZKÖTÉSEKET TUDJUK KÉSZÍTENI.' in a smaller font. To the right of the central card is a rectangular box with a decorative border containing the text 'DISZMŰMUNKÁK', 'MONTIROZÁSOK', and 'ÍRÓMAPPÁK.' in a bold, serif font. To the left of the central card is another rectangular box with a decorative border containing the text 'DISZDOBOZÓK', 'FÉNYKÉPTARTÓK', and 'AMATŐR KÖTÉS.' in a bold, serif font. The entire advertisement is framed by a decorative border with a repeating floral pattern.

Főraktár Aradon: 3687
Földes Kelemen gyógyszertárban.

Telefon szám 96.

Pfaff
varrógépek
golyós csapágygyal.

Csak a legjobb az az olcsó!
Legkönnyebb járás!
Legtartósabb szerkezet!

Egyedüli képviselő:

Hammer Vilmos

műszerész

Arad, Szabadság-tér 7. sz.

Grammofonok, lemezek nagy választékban. Grammofon alkatrészek raktáron.

Javításokat jutányosan látallás mellett eszközölök

21519—1906. kh. szám.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a városban előfordult veszélyes eset következtében Aradváros területén levő összes kutyáknak f. é. december hó 24. től számított 40 napig kötvét tartását vagy szájkosárral való ellátását rendelem el.

Az állategészségügyről szóló 1888. évi VII. t. c. végrehajtása tárgyában a nagyméltóságú m. kir. földművelési miniszterum által 40.000—1888. sz. alatt kiadott rendelet 188. § a szerint ezen rendelet érvényének tartama alatt elfogott kutyák kiirtandók lévén: felhívom a közönséget, hogy a rendelet intézkedéseit pontosan betartsák, mert mindazon kutyák, a melyek — szájkosár nélkül — szabadon járnak, a pecér által elfogatni fognak s a törvény szerint kiadhatók nem lévén, elfogatásuk után azonnal kiirtatnak.

A rendőrkapitányi hivatal mint elsőfokú állategészségügyi hatóságtól.

Aradon, 1906. évi december hó 24-én.

Sariot,
főkapitány.

Nincs drágaság!

Elég bajuk van a háziasszonyoknak az általános drágaságokkal, nem akarunk tehát nekik mi is keletlenlenséget okozni.

Tudatjuk ennek folytán, hogy bár a beszerzéseknél nekünk magasabb árakat kellett fizetnünk, — az előbbi évekhez képest — mi mindazáltal

TEA és RUM

árainkat, de különösen, általánosan ismert és eddig nyújtott minőségeinket változatlanul fenntartjuk.

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

ARADON.

Tápértéken leggazdagabb,

Hatásában felülmúlhatatlan

a Hajós-féle kelemen ízű

Csukamájolaj.

Gyermekek és felnőttek számára is ajánlott.

— Ára egy üvegnek 2 korona. —

3861

Fagydagánatok elmulasztására

Fagyviszketegség biztos megszüntetésére

kiváló hatású szer a Hajós-féle

Fagybalzsam.

Egy üvegnek az ára 70 fillér.

Tyúkszem már nincs többé!

Így csúsznak ezen meg a ren. akik a Hajós-féle

ANAGALLINT

használati. Ára egy üvegnek utasítással 70 fillér.

Fenyőillat a szobában. Ára 70 fill.

Ibolya, Gyöngyvirág és Heliotrop szobaillatok, üvegje 70 fill.

„NEVER” amerikai gummi, a legjobb, 6 db. 2 korona.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszer- és gyógygyógyászati laboratóriumában

Arad, Andrássy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Egyedül az országban!

Kitüntette a tanítás terén szerzett érdemeiért érmekkel és oklevelekkel.

Soha ily kedvező alkalom!

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy **budapesti első felsőbb szabás-tanítási** intézet tulajdonosa itt Aradon, Kőlesey-utca 9. szám alatt 6 heti tanfolyamot nyitott férfi és női szabók, valamint házi kisasszonyok részére. Kérlek az érdekeltek mielőbbi jelentkezését. Ugyanitt kapható a saját kiadású tankönyv 6 koronáért és szabászat minták, felelősségre jutányosan egy női, mint férfi ruhákhoz mindentel szabás-minták mérték szerint, ugyanitt kaphatók jótállás mellett. Ha 5—6 házi kisasszony együtt jelentkeznek, úgy kedvezményre, 30 korona tá díjért taníttatik. 3180

Becsés pártfogását kéri:

Mehr Sámuel

okl. műszabász tanár, Kőlesey-utca 9. szám.

Correpetitort

keresek,

felsőbb reáliskolai tanulókat, hegedüléshez értő előnyben részesül.

217

Cim a kiadóhivatalban

Személyhitel!

Zsugor és kezessé nélkül katonatisztok, papok, állami, megyei és magániszervisek, tanítók, kereskedők, iparosok, nyugdíjasok, polgárok és magánosoknak egyengető 20 érig terjedő kölcsöntörlesztéssel.

Költségek: 1. pártis-bécsi enyvedő értelmében töltöttük a jövedelmét.

4% 4% 4% 4%

Jelzálog-hitel!

300 koronától feljebb I. II. és III. helyre földet, városi és vidéki házak, nyaralók, gyárak, fürdő épületek, malmok, aszfalt és egyéb források és kőbányákra, a becsérték hátrahagyód részéig.

Építési-hitel!

Építési felrakott ingatlanokra 2—3 részletben egy arányban, a mely arányban az építkezés előrehaladt.

Bank és magánadósságok konvertálása. Előnyös! Solid alapon és gyorsan előrangú kezesség alatt! — Előreandó ajánlatok! — Kérjen prospectust! — Válaszbőlreg mellékelendő!

MELLER L. EGYED,

Budapest, V., Károlyi utca 19.

Hajdu tea

meleg és tüdőbetegeknek számtalan esetben kipróbált szer.

Legjobb sikerrel használható köhögés, hurut, rekedtség, szárazhurut, elnyálkásodás, minden mellbaj, a legelső, a tüdő, a gégé hurutos megbetegedései, légzősi nehézségek, szék-mellúság, asztma stb. ellen.

Ára 60 fillér.

Kapható Aradon,

Földes Kelemen

gyógyszerésznél. 3871

APRÓ HIRDETÉSEK.

A kinek

ismeretség bízán

házasárra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vinczellerre,
Kertészre.kulcsárudra,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodászolgára,
pénztárosra,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

Aki

eladni kíván

butort,
zongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

Aki

bérbeadni kíván

bírtokot,
házat,
vadászterületet,halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,

Aki

mindezeket vetel vagy bérbevételei céljából keresi;

Aki

valamely állást betöltési kíván: legbiztosabban értezt, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

kis hirdetési

rovatát használja

Német nyelv

oktatására ajánlkozik egy elismert paedagógus. Kisebbségek együttes tanulhatnak. — Cím megismerhető a lap kiadóhivatalában. 3

Több száz

rongált dobozu levélpapírt minden elfogadható árban árusítok. Veszek könyvtárakat. — Kerpel Izso könyvkereskedő. 2685

Kiadó üzlethelyiségek.

A Salacz utca sarkán lévő Solymos-féle házban kényelmes üzlethelyiségek jutányos áron azonnal kiadók. Bővebbet ugyanott. 2976

Szalonna

68, tiszta sertés zsír 70, friss sertés hus 72, füstölt husok, kolbászok és minden hentes áru a legjutányosabb árban kapható Garai Károly hentes-üzletében Aradon, Boczkó-utca 2. Háltérrel szemben. 3200

Leiningen-utca

12. szám alatt egy jó menetű vendéglő tancsteremmel és kerthelyiséggel együtt elutazás miatt eladó. Cím a kiadóhivatalban. 3216

Lombfűrészminták

eredeti új olasz modellek darabja 30 fillér Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Aradon, Weitzer János utca. 235

Sarak-üzlethelyiség

melyben eddig szatyorüzlet volt, alkalmas lakással, kiadó. Bővebbet Aranykő-utca 20. sz.

1295—1906. V. 1638/5 szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a értelmében ezennel közzhírre teszi, hogy az aradi kir. járásbírósa 1906. V. 1638/1. számú végzése által Kunossy Szilágyi és Társa végrehajtatók javára, Posch Dezső ellen 165 kor. 90 fillér tőke és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság létesített felülfoglalt és 606 koronára becsült butorokból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Arad, Közép-utca 6/b. sz. alatt leendő eszközölésére 1907. évi január hó 8-ik napjának délután 4 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt: Arad, 1906. évi december hó 24. napján.

Török Dénes,
bírói végrehajtó.

A Deák Ferenc-utcában

egy alkalmas üzlethelyiség február 1-ére kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2

5238—906. pm.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város területén rohamosan fellépett kanyaró betegség járvány jellegét az 1876. évi XIV. t. cz 157. §-ának c. pontja alapján megállapítottam s a járvány tovább terjedésének megállítására a következő óvintézkedések fogantatását rendelem el.

1. A fertőző kórba esett beteghez orvost hívni a hozzátartozók kötelessége. A meghívott orvosok eljárásához tartozik azután minden esetben a bejelentést az orvosi hivatalhoz eszközölni.

2. Az orvosi hivatal egészségügyi biztosa a bejelentett betegség esetéhez rögtön kivonul, felragasztja az illető helyen a vörös íntő lapot, mely a látogatások megállítására szolgál. Ugyanakkor figyelmezteti a családot a beteg elkülönítésére, a tisztaság követelméire, a szennyezett ruhaneműk kezelésére s a fertőtlenítésre; egyidejűleg midőn a szomszédságot óvatosságra buzdította volna, azok körében netán lappangó betegek iránt tudakozódik s olyanokat az orvosi hivatalban bejelenteni tartozik.

3. A tisztí orvost, amennyiben nem saját betegéről van szó — szinte megjelen a beteg háznál, ellenőrzi a beteg kellő elkülönítését s mindazon óvintézkedéseket, melyek előírva vannak; olyan esetben pedig, a hol a viszonyok megkövetelik, a betegnek gyógyintézetbe szállítása iránt intézkedik. A beteg felgyógyulása után a lakás tisztogatását, fertőtlenítését fogantatosítja, fertőző tárgyak elmozdítását megakadályozza.

4. A beteg családjához tartozó tanuló gyermekek az iskolázástól távol tartandók, s ugy ezek, mint a felgyógyult beteg na talán szintén iskolás lenne, az iskolába csak orvosi igazolvánnyal fogadható vissza.

Felhívom a város közönségét, hogy ezen rendelkezésemet a legnagyobb szigorúsággal a törvényes jogkövetkezmények terhe alatt betartsa és ahhoz alkalmazkodjon.

Aradon, 1906. évi december hó 29-én.

Varjassy,
h. polgármester.

Egy jó karban levő 2 lóerős

gázmotor

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

9383—1906. tkvi sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közzhírre teszi, hogy az Aradmegyei Takarékpénztár aradi cég mint jelentkező és csatlakozó társai végrehajtatóknak, Klepe Györgyné szül. Faur Mariuca kurticsi lakos végrehajtást szenvedő elleni 1784 kor. 40 fill., 270 frt, 47 frt, 1000 kor., 115 frt 50 kr., 2149 frt, 600 frt, 400 frt, 430 frt, 435 frt, 68 frt, 23 frt 60 kr., 240 frt, 236 frt, 6000 korona és 440 korona tőkekövetelések s járulékaik iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén levő, Aradmegye Kurtics községben fekvő, s a kurticsi 746. sz. tjkvben A. I. 6., 12—16. sorsz. 211., 1656-b., 1796-a., 2107-a. 2216 a., 2424 a. hrszám alatt felvett háztelek és 1/4-ed külállományu földre 1730 korona és 2. a kurticsi 1153. sz. tjkvben A. I. 1—5. sorszám 870—871/a., 10151—1016/d., 1053—1054 a., 1296—1297/d., 1428—1429/d. hrszámú 1/4-ad külállományu földből álló ingatlanságra 788 koronában megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1907. évi január hó 26. napjának déli 9 órájkor Kurtics községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 173 kor. és 78 kor. 80 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított s az 1881. november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt szolgáltatni.

Kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Aradon, 1906. évi október hó 13-án.

Aknay,
kir. tiszti bíró.

Telefon 238.

Legújabb divatu női felöltők

Női bundák

Leány felöltők

mélyen leszállított árban.

Radó Gyula

női felöltő áruháza
az új Minorita-
templommal szemben.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Nyomatott Kurzweil János és Társa budapesti festékgyárának festékével.